

Vergide Gündem

Tax Agenda

Nisan / April 2016

“Sermaye tamamlama fonları” üzerine vergisel eleştiriler

Nurdan Celep

Örtülü sermaye uygulamasında düzeltme mekanizması

Esra Kartal

English translation

Gümrükte Gündem

Sercan Bahadır

Ekonomi Yorumları

Levent Topçu - Çağdaş Gündüz

Onur Yıldız - Deniz Ünal

Sirküler indeks

Vergi takvimi

Pratik bilgiler

Practical information



“Sermaye tamamlama fonları” üzerine vergisel eleştiriler

1. Giriş

Ticari işletmeler kâr elde etme amacı ile kurulur. Dolayısıyla, ticari işletmelerin faaliyetleri sonucu mutlak olarak kâr elde etmesi, öz kaynaklarının da yıllar itibarıyla aktif kalemleri ile birlikte artması beklenir. Ancak, güçlü rekabet koşullarında şirketlerin ana hedefleri belirli dönemlerde kâr elde etmekten ziyade pazar payının korunması, güçlendirilmesi, rekabet üstünlüğü sağlanması, markalaşma ve benzeri hedefler olabilmektedir. Diğer taraftan, süregelen ekonomik koşullar, ekonomik konjonktürde yer alan dalgalanmalar, bazı sektörlerde özgü yapılanmalar, hammadde/ticari mal girdilerini grup pazarlarından temin eden çok uluslu şirketlerin fiyatlandırma politikaları ve benzeri sebeplerle özellikle yabancı sermayeli şirketlerin uzun dönemde hesaplarını zararlar kapattıkları ve şirket sermayelerinin, önceden ne kadar güçlü olursa olsun, artık öz kaynakları karşılayamaz duruma geldikleri görülmektedir.

Türk Ticaret Kanunu'nun 376. maddesi uyarınca esas sermayenin yarısı ya da üçte ikisinin kaybedilmesi ile şirket aktiflerinin borçlarını karşılamaya yetmemesi halleri mali durumun bozulması olarak kabul edilmiş ve şirket tüzel kişiliği yönetimine kamu düzenini temin açısından yerine getirilmesi zorunlu mükellefiyetler öngörülmüştür.

Bu durumda da, şirketler, özellikle yabancı sermayeli şirketler öz kaynaklarını artırıp şirketi bu durumdan kurtarabilmek için uygulamada “sermaye tamamlama fonu” olarak yer edinen bir uygulamaya gitmektedir. Bu yöntemle, ortaklar şirkete mali durumun iyileştirilmesine yetecek tutarda fon aktarımında bulunmak suretiyle kanuni yükümlülüklerini yerine getirirler. Esasen bilanço zararlarına mahsup edilme veya sermayeye ilave edilme amaçlarıyla aktarılan bu tutarlar çeşitli sebeplerle uzun yıllar öz kaynak hesaplarında takip edilmeye devam edilmektedir.

Türk Ticaret Kanunu'nun getirdiği yükümlülükler sonucunda oluşturulan söz konusu fonlar çeşitli gerekçelerle vergi incelemelerinde eleştiri konusu edilmekte, cezalı tarhiyatlara sebebiyet verebilmektedir.

Yazının ilerleyen bölümlerinde, sermaye tamamlama fonlarına getirilen vergisel eleştiriler, Vergi İdaresinin ve Yargının konuya bakış açısı kapsamında değerlendirilecektir.

2. Türk Ticaret Kanunu'na göre mali durumun bozulması ve sonuçları

Sermaye şirketlerinde ortakların sorumlulukları hisseleri oranında taahhüt ettikleri sermaye ile sınırlı olup, şirket borçları kapsamında ortakların şahsi mal varlıklarına rücu edilememektedir. Bu noktada, yasa koyucu sermaye şirketlerinin üçüncü kişilere karşı yükümlülüklerinin yerine getirilebilmesi amacıyla şirket yönetimlerine mali durumların takibi, iyileştirilmesi veya üçüncü kişilerin haklarına halel getirilmemesi adına çeşitli kararların alınması sorumluluklarını vermektedir.

Mülga Türk Ticaret Kanunu'nun 324. maddesi, yeni Türk Ticaret Kanunu'nun ise 376. maddesi de bu amaçla oluşturulan hükümleri ihtiva etmektedir. Bahsedilen madde ile şirket yönetimine, sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının üçte ikisinin

zarar sebebiyle karşılıksız kaldığının, dolayısıyla şirket mali durumunun bozulduğuna ilişkin emarelerin oluştuğunun anlaşılması halinde genel kurulun derhal toplantıya çağırılması ve sermayenin üçte biri ile yetinme veya sermayenin tamamlanmasına karar verilmesi zorunluluğu getirilmiştir. Genel kurulun söz konusu kararlardan birini tercih etmesi zorunludur. Kararlardan birinin alınarak şirket mali durumunun açıklığa kavuşturulmaması halinde ise şirketin kendiliğinden sona ereceğine hükmedilmiştir.

Sermayenin üçte biriyle yetinmeden kasıt esas sermayenin indirimi yoluyla zararın işletme bünyesi dışına atılması olarak anlaşılmalıdır. Ancak indirilen sermayenin anonim şirketlerde 50.000 TL'nin, limited şirketlerde ise 10.000 TL'nin altında düşürülmesi mümkün değildir. Konuyla ilgili dikkat edilmesi gereken başka bir husus ise şirket sermayesinin 1/3'ünün fiilen şirkette bulunmaması durumunda sermayenin azaltılamayacağıdır. Aksi halde şirket teknik iflas halinden çıkamayacağından öncelikle bu durumun iyileştirilmesi gerekecektir. Dolayısıyla özellikle öz kaynakları negatife dönen bir işletmenin sermayenin üçte biri ile yetinme seçeneği bulunmamaktadır.

Şirketin mali durumunun düzeltilmesi için uygulanan diğer yöntem ise zararlar sebebiyle aşınan sermayenin tamamlanmasıdır. Sermaye tamamlamadan anlaşılması gereken sermaye artırımı olmamalıdır. Sermaye tamamlama işlemi, Türk Ticaret Kanunu'nun 376. madde gerekçesinde açıklandığı üzere;

- ▶ Sermayenin bilançoda yer alan zararlar kadar azaltılması ve eş zamanlı olarak azaltılan kısım kadar veya daha fazla oranda artırılması,
- ▶ **Bilanço açıklarının pay sahiplerinin tümüncü veya bazı pay sahipleri tarafından kapatılması,**
- ▶ Bazı alacaklıların alacaklarını silmesi,

yollarıyla yapılmaktadır.

Mali durumu bozularak borca batık hale gelen şirketlerin alması gereken iyileştirici tedbirler yasada belirlenmiştir. Sermaye artırımı ise söz konusu tedbirler arasında yer almamaktadır. Her ne kadar günümüzde farklı bir uygulamaya gidilebiliyor olsa da; Türk Ticaret Kanunu'ndaki mali durumun iyileştirilmesine yönelik tedbirler arasında doğrudan sermaye artışına yer verilmemiş olması, geçmiş dönemlerde önce sermayenin tamamlanması gereksinimini doğurmaktaydı.

Uygulamada sıklıkla başvuru ve çalışmamıza da konu edilen sermaye tamamlama yöntemi ise bilanço açıklarının pay sahiplerinin tümüncü veya bazı pay sahipleri tarafından kapatılmasıdır. Söz konusu işlem, ortakların karşılıksız olarak işletmeye zararları karşılayacak tutarda "sermaye tamamlama fonu" aktarmaları ile gerçekleştirilmektedir.

3. Sermaye tamamlama fonu uygulaması

Sermaye tamamlama fonu mahiyeti itibarıyla, Türk Ticaret Kanunu'nun şirket ortaklarına yukarıda yer verilen gerekçelerle getirdiği yükümlülükler sonucu oluşturulan bir öz kaynak kalemidir. Kaynak aktarımının yapılabilmesi için ise genel kurulda oybirliği ile karar alınması gerekmektedir. Aktarılan

fonların kullanım hakkı tamamen işletmede bırakılır ve ortaklara iade edilmesi zorunlu değildir. Dolayısıyla, belirli bir vadeye bağlı olmamakla birlikte faiz ve benzeri yükümlülüklerle de yol açmaz.

Uygulamada şirketler fon tutarlarını öz kaynakları altında ayrı bir hesapta takip etmeyi tercih etmektedir. Ancak söz konusu tutarların ayrı bir fon hesabında takip edilmek yerine geçmiş yıl zararlarından mahsup edilmesi fonların aktarım amacına daha uygundur.

Ne vergi kanunlarında ne de tek düzen hesap planında "sermaye tamamlama fonu" tanımının geçtiği herhangi bir hüküm bulunmaktadır. Sonuç olarak söz konusu tutarlar şirketin mali durumunun güçlendirilmesi adına Türk Ticaret Kanunu kapsamında getirilen yükümlülükler doğrultusunda ortaya çıkmaktadır.

Sermaye tamamlama fonlarının vergi kanunlarında tanımlanmamış olması da söz konusu tutarları incelemelerde dikkat çekici bir husus haline getirmekte ve aşağıdaki gerekçelerle eleştirilmelerine sebebiyet verebilmektedir.

4. Sermaye tamamlama fonlarının gelir olarak değerlendirilmesi

Sermaye tamamlama fonlarına yönelik olarak Gelir İdaresi tarafından 2012 yılında verilen görüş ve vergi incelemelerinde yapılan eleştiriler farklı gerekçelerle de olsa söz konusu tutarların şirketler için gelir niteliğinde olduğu yönündedir.

4.1 Sermaye tamamlama fonlarının gelir olarak dikkate alınması gerektiği yönünde verilen Gelir İdaresi Başkanlığı görüşü:

Gelir İdaresi Başkanlığı web sitesinde yer verilen 01.06.2012 tarih ve B.07.1.GİB.0.06.49-010.01-11 sayılı özgeçmişte "*... Bu çerçevede, sermaye tamamlama fonu adı altında ödenen tutarlar, kurucu ortağı olduğunuz iştirakiniz tarafından Türk Ticaret Kanunu hükümleri kapsamında sermayeye ilave edilmediğinden, söz konusu tutarların iştiraklerin maliyet bedeline eklenmesi de mümkün değildir. Sermaye tamamlama fonunun ödendiği iştirakin ise söz konusu tutarların sermayeye ilave edilmemesi ve vergi mevzuatında bir istisna hükmü bulunmaması nedeniyle, bu tutarları kurum kazancına dâhil etmesi gerekmektedir.*

... Ayrıca, şirketiniz tarafından sermaye tamamlama fonu adı altında iştirakinize ödenen tutarlar, Gelir Vergisi Kanunu'nun 40'inci ve Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 8'inci maddesinde sayılan giderler kapsamına da girmediğinden, gider yazılması veya zarar olarak dikkate alınması mümkün bulunmamaktadır." ifadelerine yer verilmiş olup, sermaye tamamlama fonlarının kazanç olarak dikkate alınmaları gerektiği belirtilmiştir.

Özelgede, işletme bilançosunda kayıtlı sermaye tamamlama fonunun sermayeye ilave edilmediği, vergi kanunlarında da konuya ilişkin herhangi bir istisna hükmü bulunmadığı gerekçeleriyle ve diğer tüm etkenler göz ardı edilmek suretiyle, ilgili tutarların kazanç olarak dikkate alınmaları gerektiği belirtilmiştir.

Gelir İdaresi Başkanlığının konuyla ilgili görüşüne katılmamaktayız. Şöyle ki, özgelge sermaye tamamlama fonlarının kanuni gerekçelerle aktarıldıkları gerçeğini göz ardı ederek fonlarla ilgili kanunda herhangi bir istisna hükümü bulunmadığı ve tutarların sermayeye de ilave edilmemeleri gerekçesiyle kazanç olarak dikkate alınmaları gerektiğini belirtmektedir. Oysaki söz konusu fonlar hali hazırda ortaklar tarafından şirkete ilave edilen değerlerdir. Öz kaynak kalemleri, kullanma hakkı işletmede bulunan, iadesi gerekmeyen kaynaklardır. Sermaye tamamlama fonları bu bağlamda öz kaynak mahiyetindedir. Vergi kanunlarında fonlarla ilgili herhangi bir hüküm bulunmaması bu gerçeği değiştirmez.

Gelir Vergisi Kanunu'nun 38. maddesinde yer verilen; *"Bilanço esasına göre ticari kazanç, teşebbüsteki öz sermayenin hesap dönemi sonunda ve başındaki değerleri arasındaki müspet farktır. Bu dönem zarfında sahip veya sahiplerce:*

1. İşletmeye ilave olunan değerler bu farktan indirilir;
2. İşletmeden çekilen değerler ise farka ilave olunur.

Ticari kazancın bu suretle tespit edilmesi sırasında, Vergi Usul Kanunu'nun değerlemeye ait hükümleri ile bu kanunun 40 ve 41'inci maddeleri hükümlerine uyulur." hükmünde açıkça ifade edildiği üzere, işletmeye ilave edilen değerler ticari kazanç mahiyetinde değerlendirilmezler. Sermaye tamamlama fonları ortaklar tarafından aşınan sermayenin tamamlanması amacıyla gönderilen tutarlar, dolayısıyla işletmeye ilave edilen değerlerdir ve kazanç olarak dikkate alınmamaları gerekir.

Ayrıca fonların sermayeye ilave edilmesi yönünde de herhangi bir yasal zorunluluk bulunmamaktadır. Zira söz konusu tutarlar sermaye avansı olarak değil, öz kaynakların aşınan kısımlarının tamamlanması, şirketin mali durumunun iyileştirilmesi amaçlarıyla aktarılmaktadırlar.

Öte yandan, verginin yasallığı ilkesinin düzenlendiği Anayasa'nın 73. maddesi kapsamında söz konusu fonların gelir olarak vergilendirilmeleri için bu yönde yasal bir düzenleme yapılması gerektiğini düşünmekteyiz.

Sonuç olarak Türk Ticaret Kanunu tarafından getirilen emredici hükümler çerçevesinde oluşturulan ve mahiyeti itibarıyla öz kaynak olan söz konusu fonların bu kapsamda eleştirilmesinin ve fonların gerçek mahiyetleri dikkate alınmadan işlem tesis edilmesinin çok doğru bir yaklaşım olmayacağı kanaatindeyiz.

4.2 Sermaye tamamlama fonlarının vergi incelemelerinde hizmet geliri olduklarından bahisle eleştirilmesi:

Yukarıda yer verilen özalgede ifade edilen yaklaşımdan farklı olarak, son zamanlarda gerçekleştirilen vergi incelemelerinde sermaye tamamlama fonlarının eleştirildikleri en önemli nokta bu fonların, yurt dışı grup firmalarına verilen çeşitli pazarlama ve satış hizmetleri sonucu temin edilen bedeller olduğu ve bu nedenle temin edildikleri dönemde gelir olarak dikkate alınmaları gerektiğidir.

Şöyle ki, özellikle bazı sektörlerde yaygın olarak görülmekle birlikte, çoğunlukla çok uluslu şirket yapılanmalarında,

hammadde veya ticari mallarını grup pazarından temin eden işletmeler uzun dönemlerde zarar etmektedirler. Bu zararın esas sebebi genellikle yanlış transfer fiyatlandırma politikalarıdır. İlişkili şirketlerden emsalin üzerinde bedellerle temin edilen hammadde veya ticari mallar nedeniyle uzun yıllar zarar eden işletmelerin, sermaye yapıları ne kadar güçlü olursa olsun, mali durumları bozulmaktadır. Ana ortaklar bu durumda işletmelerin aşınan öz kaynaklarını güçlendirmek adına iştirakleri konumundaki firmalara sermayelerini tamamlamaları maksadıyla fon göndermek durumunda kalmaktadırlar.

Vergi incelemelerinde gösterilen yaklaşım, söz konusu fonların grup firmalarına verilen pazarlama satış hizmetleri sonucu temin edildiği yönündedir. Vergi İdaresini bu sonuca sevk eden sebepler ise yabancı ortaklı olan bu firmaların ticari mallarını ve fason olarak imal ettikleri ürünlerin hammaddelerini grup firmalarından temin etmeleri, ürünlerin grup firmalarının markaları altında satılmalarıdır. Bu husus, işletmelerin Türkiye'de sadece grup firmalarının ürünlerinin satış-pazarlama faaliyetlerini yürüttükleri şeklinde değerlendirilmekte bu nedenle grup firmaları tarafından aktarılan fon tutarlarının hizmet karşılığı ödenen bedeller olduğu iddia edilmektedir.

Nitekim, hammaddelerini grup firmalarından temin ederek Türkiye'de fason olarak imal eden ve söz konusu ürünlerin grup firması markası altında satışını gerçekleştiren ve mutad olarak zarar eden firmalar bu kapsamda eleştirilmiş ve konuyla ilgili cezalı tarhiyatlar yapılmıştır.

4.2.1. Yargının konuya bakış açısı

Satışını gerçekleştirdiği ürünleri grup firmalarından temin eden ve uzun dönemlerde bilançolarını zararla kapatması sebebiyle mali durumu bozulan yabancı ortaklı bir firmanın ortakları tarafından gönderilen sermaye tamamlama fonları ilgili firmada yapılan vergi incelemesinde, işletmenin geniş anlamda bir hizmet şirketi, dar anlamda ise pazarlama şirketi olmasından bahisle gelir olarak değerlendirilmiş ve cezalı tarhiyat işlemi gerçekleştirilmiştir.

Söz konusu tarhiyat sonrasında mükellef tarafından 5. Vergi Mahkemesinde dava yoluna gidilmiştir. 2011 yılında verilen kararda; şirketin mevcut durumunun analizinden sadece grup şirketinin pazarlama faaliyetlerini yürüttüğü iddiası gerçeğe uygun bulunmamış olup, firmanın bilançolarını zararla kapatma nedeninin piyasaya tutunma amacı taşıyabileceği ve bunun da ticari teamüllere uygun olduğu belirtilmiştir. Bu kapsamda, ortaklar tarafından gönderilen fonların gelir niteliği taşımadıkları sonucuna hükmedilmiştir.

Vergi Mahkemesinin bahsettiğimiz kararı henüz Danıştay'da bulunduğundan bu aşama nasıl bir sonuca varılacağı bilinmemektedir.

İncelediğimiz başka bir örnekte ise ilaç sektöründe faaliyet gösteren bir firma vergi incelemesi sırasında grup firmalarının Türkiye'deki satış-pazarlama faaliyetlerini yürüttüğü ve zarar etmesine rağmen bu faaliyetlerine devam ettiği, dolayısıyla aslında grup firmalarına hizmet veren bir pazarlama şirketi olmasından bahisle eleştirilmiş, firmanın ortakları tarafından

gönderilen sermaye tamamlama fonlarının gelir olarak dikkate alınması gerektiğinden bahisle tarhiyat yapılmıştır.

Söz konusu tarhiyat sonrasında mükellef tarafından İstanbul 7. Vergi Mahkemesinde dava yoluna gidilmiştir. 2009 yılında verilen kararda, şirket ortakları tarafından gönderilen sermaye tamamlama fonlarının mali durumun iyileştirilmesi amacı ile aktarılan tutarlar oldukları belirtilmiştir. Öte yandan, aktarılan tutarlarla ilgili prosedürler ele alınmış, genel kurul kararına istinaden aktarılan tutarların sermaye tamamlama fonu niteliğinde oldukları, genel kurul kararına dayandırılmadan aktarılan tutarların ise mahiyetlerinin bu şekilde tespit edilemeyeceği belirtilmiştir. Bu kapsamda, genel kurul kararına istinaden aktarılmayan sermaye tamamlama fonlarının gelir unsuru olarak dikkate alınmaları uygun bulunmuştur.

Vergi Mahkemesi kararı, firma tarafından Danıştay'a taşınmıştır. Danıştay 4. Dairesi tarafından 2010 yılında Vergi İdaresi lehine karar verilmiş olup, kararın gerekçesinde ise; Türkiye mukimi firmanın sadece yabancı ortağına ait ürünleri sattığı, söz konusu ürünlerin ruhsat haklarına ilişkin herhangi bir ödemede bulunmadığı, şirket ortakları tarafından sermaye tamamlama fonu adı altında gönderilen tutarların ise markanın Türkiye'deki pazar payının artırılması hizmetlerine ilişkin olduğu ve bu nedenlerle fon tutarlarının ticari kazanç olarak dikkate alınmaları gerektiği şeklinde yapılmıştır.

Danıştay, davacı işletmenin herhangi bir üretim faaliyetinde bulunmadığı, satışa konu edilen ürünleri de doğrudan grup firmasından temin ettiği ve ürünlerin satışından elde edilen kârı da transfer fiyatlandırması yoluyla ilgili firmaya aktardığından yola çıkarak işletmenin Türkiye'de gerçekleştirdiği pazarlama-satış faaliyetlerinin esas olarak grup firmasının menfaatine olduğunu bu nedenle işletmeye aktarılan fonların söz konusu pazarlama-satış hizmetlerinin bir karşılığı olduğu gerekçesiyle böyle bir karar vermiştir.

İncelediğimiz başka örneklerde de yukarıda yer verilen kararlarda olduğu gibi Vergi Mahkemelerinin konuyla ilgili mükellef lehine karar verdikleri görülmekle birlikte (İstanbul 11. Vergi Mahkemesi'nin 2009 ve 2013 yıllarında verdiği kararlar) mükellef aleyhine hüküm tesis eden vergi mahkemesi kararları da mevcuttur (İstanbul 3. Vergi Mahkemesi'nin 2013 yılında verdiği karar).

Diğer taraftan, yine incelediğimiz örneklerde Danıştay'a taşınan davaların mükellef aleyhine sonuçlandığı görülmekle (Danıştay 4. Dairesi'nin 2015 yılında verdiği karar) birlikte hali hazırda devam eden ve Danıştay'a intikal ettirilmiş olan davalara ilişkin sonuçlar henüz kesinleşmemiştir.

Görüşümüzce, incelenen işletme, tüm kârını grup firmasına aktaran ve sadece pazarlama-satış aktivitelerini yürüten ve bu nedenle de zararda olan bir işletme dahi olsa bu durum, sermaye tamamlama fonlarının, sermayenin tamamlanması amacıyla aktarılan karşılıksız değerler olduğu sonucunu değiştirmeyecektir. Dolayısıyla, sonuç bölümünde de açıkladığımız üzere, öz kaynak niteliğindeki söz konusu fonların kazanç olarak dikkate alınmamaları gerektiği kanaatindeyiz.

4.2.2. Gelir olarak dikkate alınan fonların KDV karşısındaki durumları

Önceki bölümlerde bahsedildiği üzere Vergi İdaresinin genel görüşü sermaye tamamlama fonlarının ticari kazanç olarak değerlendirilmesi yönündedir.

Yapılan incelemelerde İdarenin görüşü, ticari kazanç olarak dikkate alınan sermaye tamamlama fonlarının aynı zamanda, bir hizmet ifası karşılığında ödenen bedeller olduklarından yola çıkılarak, KDV'ye tabi tutulmaları yönündedir.

Katma Değer Vergisi Kanunu hükümleri dikkate alındığında Türkiye'de faydalanılan bir hizmetin KDV'ye tabi olduğu açık olmakla birlikte yukarıda belirttiğimiz gibi sermaye tamamlama fonları hizmet karşılığı ödenen bedeller değil, işletmeye ortaklar tarafından ilave edilen, aktarılan değerlerdir. Dolayısıyla gelir olarak dikkate alınmamaları gerektiği gibi KDV'ye de tabi tutulmamaları gerektiği kanaatindeyiz.

5. Sonuç ve değerlendirmelerimiz

Vergi Usul Kanunu'nun 3. maddesi uyarınca, vergi kanunları lafzı ve ruhu ile hüküm ifade eder. Lafzın açık olmadığı hallerde vergi kanunlarının hükümleri, konuluşundaki maksat, hükümlerin kanunun yapısındaki yeri ve diğer maddelerle olan bağlantısı göz önünde tutularak uygulanır. Vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti esastır. İktisadi, ticari ve teknik icaplara uymayan veya olayın özelliğine göre normal ve mutad olmayan bir durumun iddia olunması halinde ispat külfeti bunu iddia eden tarafa aittir.

Vergilemede işlemlerin hangi adlarla tesis ettirildiği değil, gerçek mahiyetleri önem arz etmektedir. Bu kapsamda her işlemin kendi özüne uygun olarak değerlendirilmesi icap eder.

Vergi İdaresi tarafından yapılan tarhiyatlara bakıldığında ise kategorik bir yaklaşımla sermaye tamamlama fonlarının oluşmasına neden zararların kaynağı araştırılmadan, bunların esas mahiyetlerine dikkat edilmeden, gelir olarak değerlendirildikleri gözlemlenmektedir. Bu uygulama da işletmeleri cezalı tarhiyatlarla ve uzun dava süreçleriyle karşı karşıya bırakmaktadır.

Sermaye tamamlama fonları bilanço açıklarının kapatılması ve malvarlığının korunması amaçlarına hizmet eden ve Türk Ticaret Kanunu nezdinde emredici hükümlerle oluşturulan bir işlemdir. Bu işlemin yapılmasında vergisel olmayan ticari bir gaye mevcuttur. Dolayısıyla TTK kapsamında aktarılan fonların vergiye tabi bir işlem gibi değerlendirilmesi büyük bir çelişki oluşturmaktadır.

Her işlemin kendi iç koşullarında, esas mahiyetleri ile değerlendirilmesi gerekir, aksi halde yapılan işlemler vergilemede özün önceliği ilkesine aykırıdır.

Şirketlerin sermaye tamamlama fonu oluşturmaları zarar etmeleri nedeniyle gerçekleşen bir sonuçtur, eleştirilmesi gereken bir olgu varsa da bu olgu sermaye tamamlama fonu değil, zarara yol açan ticari teamüllere aykırı sebeplerdir.

Ticari bir işletmenin kâr etmesi beklenir. Mutat olarak zarar eden bir işletmede evet vergisel olarak eleştirilmesi gereken unsurlar olabilir. İşletme kayıtlarında yer alan sermaye tamamlama fonları da bu duruma işaret eden emarelerden biri olarak değerlendirilebilir. Ancak, altını çizerek belirtmek gerekir ki, burada eleştirilmesi gereken sermaye tamamlama fonu uygulaması değil, zarara sebebiyet veren, teamüllere aykırı işlemlerdir.

Örneğin, bir işletmenin transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıttığı ve hatta dar anlamda bir hizmet şirketi gibi ana ortağına pazarlama hizmeti verdiği ve bu nedenle zarar ettiği hallerde eleştirilmesi gereken esas konu emsallere aykırı fiyatlandırmadır. Dolayısıyla tarhiyatın emsal fiyat tespiti ile hesaplanacak matrah farkı üzerinden yapılması gerekir.

Özetle, ticaret şirketlerinin kuruluş amacı kâr elde etmek olması ve faaliyetlerinin devamı için basiretli tüccar gibi davranmaları gerekmektedir. Birlikte, ekonomik konjonktür, finansman sorunu, mal veya hizmete olan talebin düşmesi, uzun vadeli pazarlama ve satış politikası gibi nedenlerden dolayı, zarar etmeleri mümkündür. İşletmelerin bilançolarını yıllar itibarıyla zararlı kapatmalarının ticari teamüllerin dışında gelişen sebeplerden kaynaklandığının düşünüldüğü durumlarda ise bu sebeplerin tespitinin ve vergi kanunlarına aykırı işlem tesis ettirildiğinin ispatı gerekir, bunun yerine hali hazırda işletme bilançosunda kayıtlı fonların gelir olarak değerlendirilmesinin hakkaniyetli bir yaklaşım olmadığını düşünmekteyiz.

Kaynakça

- Türk Ticaret Kanunu
- Vergi Usul Kanunu
- Katma Değer Vergisi Kanunu
- Av. Mutlu Dinç, **Türk Ticaret Kanunu**, Sayfa: 389
- Gelir İdaresi Başkanlığı 01.06.2012 tarih ve B.07.1.GİB.0.06.49-010.01-11 sayılı özelgesi
- Ufuk Kaynar, **Sermaye Tamamlama Fonu ve Şirketlerin Söz Konusu Fon Uygulamalarına Getirilen Vergisel Eleştiriler** VERGİ DÜNYASI, SAYI 397, EYLÜL 2014
- Billur YALTI, "VUK, 3b'nin Sınırlarına İlişkin Bir Uygulama: Vergi Hukukunda Sermaye Tamamlama Akçesi", **Vergi Sorunları Dergisi**, Sayı: 262, Temmuz 2010



Örtülü sermaye uygulamasında düzeltme mekanizması

Öz

Örtülü sermaye mekanizması 21.06.2006 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 12'nci maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu kanun maddesinde, örtülü sermaye şartlarının gerçekleşmesi halinde örtülü sermaye kullanan kurum nezdinde örtülü sermaye kapsamındaki borçlara ilişkin faiz, kur farkı ve benzeri giderlerin kurum kazancının tespitinde gider olarak dikkate alınamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Diğer taraftan, kanun koyucu mükerrer vergilendirmeyi önleme amacıyla belirli şartların sağlanması halinde borcu kullandıran kurum nezdinde düzeltme işlemleri yapılabileceğini de ortaya koymuştur. Hal böyle iken uygulamada Maliye İdaresinin farklı değerlendirmeleri ortaya çıkmış ve konu ile ilgili olarak yapılan tarhiyatlar sonucunda kesilen vergi cezaları sebebiyle vergi mükellefleri konuyu yargıya intikal ettirmek zorunda kalmışlardır. Çoğu zaman mükellef lehine neticelenen davalar kimi zaman da yargı mercilerinin kendi içinde farklı kararlar vermeleri ile mükellef aleyhine neticelenmiştir.

1. Giriş

Bu makalede "Örtülü sermayeye isabet eden faiz ödemeleri borcu kullanan kurumun zararda olması durumunda borcu kullandıran nezdinde iştirak kazancı istisnası olarak değerlendirilebilir mi?" sorusunun cevabı aranacak, öncelikle 5520 sayılı Kanun'un 12'nci madde hükmü ve gerekçesi kapsamında açıklamalarımıza yer verilecektir. Sonrasında ise Vergi İdaresi ve yargı kararları doğrultusunda konu ele alınacak ve farklı yaklaşımları incelenerek değerlendirilecektir. Tartışmaların çıkış noktası ise kanun hükümlerinin lafzı ile yorumunun farklı sonuçlar ortaya çıkarmasıdır.

2. Yasal mevzuat

a. Örtülü sermaye kapsamı

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 12'nci maddesinde aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:

"(1) Kurumların, ortaklarından veya ortaklarla ilişkili olan kişilerden doğrudan veya dolaylı olarak temin ederek işletmede kullandıkları borçların, hesap dönemi içinde herhangi bir tarihte kurumun öz sermayesinin üç katını aşan kısmı, ilgili hesap dönemi için örtülü sermaye sayılır.

(2) Yukarıda belirtilen karşılaştırma sırasında, sadece ilişkili şirketlere finansman temin eden kredi şirketlerinden yapılan borçlanmalar hariç olmak üzere, ana faaliyet konusuna uygun olarak faaliyette bulunan ve ortak veya ortakla ilişkili kişi sayılan banka veya benzeri kredi kurumlarından yapılan borçlanmalar % 50 oranında dikkate alınır.

(3) Bu maddenin uygulanmasında;

a) Ortakla ilişkili kişi, ortağın doğrudan veya dolaylı olarak en az % 10 oranında ortağı olduğu veya en az bu oranda oy veya kâr payı hakkına sahip olduğu bir kurumu ya da doğrudan veya dolaylı olarak, ortağın veya ortakla ilişkili bu kurumun sermayesinin, oy veya kâr payı hakkına sahip hisselerinin en az % 10'unu elinde bulunduran bir gerçek kişi veya kurumu,

b) Öz sermaye, kurumun Vergi Usul Kanunu uyarınca tespit edilmiş hesap dönemi başındaki öz sermayesini,

ifade eder.”

Yukarıda yer verilen kanun hükmüne göre işletmelerin borçlanmalarının örtülü sermaye kapsamında değerlendirilebilmesi için doğrudan veya dolaylı olarak ortaklarından veya ortakları ile ilişkili kişilerden temin edilen borçlarının, hesap dönemi içerisinde herhangi bir tarihte dönem başı öz sermayesinin üç katını aşması gerekmektedir.

Aynı Kanun'un 11'inci maddesinde ise örtülü sermaye üzerinden ödenen veya hesaplanan faiz, kur farkları ve benzeri giderlerin kurum kazancının tespitinde indiriminin kabul edilemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

b. Kanun hükümleri kapsamında örtülü sermayeye ilişkin düzeltme işlemleri

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 12'nci maddesinin 7'nci fıkrasında örtülü sermaye müessesine ilişkin olarak mükellef kurumlar nezdinde yapılacak düzeltme işlemlerine yer verilmiştir. Söz konusu hüküm aşağıdaki şekildedir:

“Örtülü sermaye üzerinden kur farkı hariç, faiz ve benzeri ödemeler veya hesaplanan tutarlar, Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarının uygulanmasında, gerek borç alan gerekse borç veren nezdinde, örtülü sermaye şartlarının gerçekleştiği hesap döneminin son günü itibarıyla dağıtılmış kâr payı veya dar mükellefler için ana merkeze aktarılan tutar sayılır. Daha önce yapılan vergilendirme işlemleri, tam mükellef kurumlar nezdinde yapılacak düzeltmede örtülü sermayeye ilişkin kur farklarını da kapsayacak şekilde, taraf olan mükellefler nezdinde buna göre düzeltilir. Şu kadar ki, bu düzeltmenin yapılması için örtülü sermaye kullanan kurum adına tarh edilen vergilerin kesinleşmiş ve ödenmiş olması şarttır.”

Ayrıca maddenin yedinci fıkrasının gerekçesindeki açıklamalar şu şekildedir:

“Örtülü sermaye üzerinden ödenen veya hesaplanan faizlerin Gelir veya Kurumlar Vergisi Kanunlarının uygulamasında, gerek borç alan gerekse borç veren nezdinde, örtülü sermaye şartlarının gerçekleştiği hesap döneminin son günü itibarıyla dağıtılmış kâr payı veya dar mükellefler için ana merkeze aktarılan tutar sayılacağı hüküm altına alınmıştır. Bu şekilde dağıtılmış kâr payının net kâr payı tutarı olarak kabul edilmesi ve brüte tamamlanması sonucu bulunan tutar üzerinden ortakların hukuki niteliğine göre belirlenen oranlarda vergi kesintisi yapılacaktır. Böylece, bir kurumda örtülü sermaye şartlarını taşıması sebebiyle indirimi reddedilen borçlar için

nakden veya hesaben ödenen faizlerin, mükerrer vergilemeyi önlemek amacıyla elde eden yönünden kâr payı olarak yeniden tasnif edilmesi ve buna göre gerekli düzeltmelerin yapılması amaçlanmıştır. Ancak düzeltme işlemi, sadece taraf olan mükellefler nezdinde yapılacak olup bu mükelleflerin ortaklarına ilişkin daha alt kademelerde düzeltme yapılması söz konusu olmayacaktır.

... Yedinci fıkrada yer alan bir diğer düzenleme ile düzeltmenin yapılabilmesi için örtülü sermaye kullanan kurum adına tarh edilen vergilerin kesinleşmiş ve ödenmiş olması şartı getirilmektedir.”

Bu noktada diyebiliriz ki kanun koyucu bir güvenlik müessesesi olarak düzenlemiş olduğu örtülü sermaye mekanizması için bir taraftan da mükerrer vergilendirmeyi önlemeyi amaçlamıştır.

Anılan madde hükmüne ilişkin olarak düzeltme işlemleriyle ilgili açıklamalar 1 seri numaralı Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nde de yer almaktadır. Buna göre adı geçen Tebliğ'in "12.4 Örtülü sermaye üzerinden yapılan ödemeler veya hesaplanan tutarların kâr payı sayılması ve yapılacak düzeltme işlemleri" başlıklı bölümü uyarınca; *“Örtülü sermaye üzerinden ödenen faiz ve benzeri ödemeler veya hesaplanan tutarlar, Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarının uygulanmasında, gerek borç alan gerekse borç veren nezdinde, örtülü sermaye şartlarının gerçekleştiği hesap döneminin son günü itibarıyla dağıtılmış kâr payı veya dar mükellefler için ana merkeze aktarılan tutar sayılacaktır. Kur farkları bu kapsamda değerlendirilmeyecektir.”* ifadelerine yer verilmiştir. Devamında ise *“12.4.1. Borç verenin tam mükellef kurum olması”* ve *“12.4.2. Borç verenin dar mükellef kurum, gerçek kişi, vergiye tabi olmayan veya vergiden muaf herhangi bir kişi olması”* şeklinde iki kısma ayrılmıştır.

Bu kapsamda şayet borç veren kurum tam mükellef ise, borç kullanan kurum tarafından örtülü sermaye durumunda ilgili hesap dönemi içerisinde kurumlar vergisi matrahının tespitinde ilave olarak dikkate alınmış olan faiz, kur farkı ve benzeri giderler için borç veren kurumun da aynı dönem içerisinde düzeltme yapabilmesi mümkün olabilecektir. Bu durumda borç veren tarafından düzeltme yapılırken, faiz gelirlerinden örtülü sermayeye isabet eden kısımlar kâr payı geliri olarak dikkate alınacak ve şartların varlığı halinde iştirak kazançları istisnası olarak vergiden istisna edilecektir. Ayrıca kur farkı gelirlerinden örtülü sermayeye isabet eden kur farkı gelirleri de vergiye tabi kazancın tespitinde dikkate alınmayacak ve kur farkı gideri mevcut ise de bu gider vergiye tabi kazancın tespitinde dikkate alınmayacaktır.

Borç para verenin dar mükellef kurum, gerçek kişi veya vergiden muaf herhangi bir kişi olması durumunda ise, örtülü sermaye üzerinden ödenen faizler borç veren nezdinde, örtülü sermaye şartlarının gerçekleştiği hesap döneminin son günü itibarıyla dağıtılmış kâr payı olarak kabul edilecektir. Bu şekilde dağıtılmış kâr payı, net kâr payı tutarı olarak dikkate alınacak ve brüte tamamlanarak belirlenen oranlarda vergi kesintisine tabi tutulacaktır. Örtülü sermayeye isabet eden kur farkı giderlerinin kâr payı olarak kabul edilmesi ve dolayısıyla vergi kesintisine tabi tutulması söz konusu değildir.

Kanun hükümleri incelendiğinde; borç alan ve borç veren kurum nezdinde örtülü sermayenin olduğu hesap dönemi içerisinde söz konusu borca isabet eden faiz, kur farkı ve diğer giderler ayrı ayrı değerlendirilmelidir. Buna göre;

- ▶ Elde edilen faiz gelirleri belirli şartların varlığı halinde, Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5'inci maddesinin 1'inci fıkrasına göre iştirak kazancı istisnası olarak değerlendirilecek,
- ▶ Örtülü sermayeye isabet eden kur farkı gelirleri kurum kazancının tespitinde indirim kalemi olarak dikkate alınacak,
- ▶ Dar mükellef borç veren kurum ve gerçek kişi tarafından elde edilen faizler ise dağıtılmış kâr payı olarak değerlendirilerek kurumlar vergisi tevkifatına tabi tutulacaktır.

Özetle borç veren tam mükellef kurumun elde etmiş olduğu faiz gelirlerinin, borç alan kurum nezdinde örtülü sermayeye isabet eden kısmı, kanunda belirtildiği üzere kâr payı gibi değerlendirilmek suretiyle kârı elde eden kurum açısından iştirak kazancı sayılacak ve Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5/1-a maddesi kapsamında iştirak kazancı istisnası olarak değerlendirilecektir.

Buraya kadar ele aldığımız kanuni düzenlemeler açık ve net olmakla birlikte, örtülü sermaye kapsamında borç kullanan kurumun ilgili hesap dönemi sonu itibarıyla vergilendirilecek kârının bulunmaması durumunda, borçlanmaya ilişkin faiz tutarlarının borcu kullandıran kurum nezdinde düzeltilerek iştirak kazancı istisnası olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği hususu uygulamada oldukça tartışmalı bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle ilerleyen bölümlerde bu konuya ilişkin görüşleri ele alacağız.

3. Konuya ilişkin İdarenin görüşü

İdarenin görüşleri genel olarak incelendiğinde, mükellefin lehine vermiş olduğu görüşler bulunsa da genel olarak, borç veren kurum nezdindeki düzeltme işlemlerine yaklaşımının "katı" olduğu bilinmektedir. Aşağıda son dönemde İdare tarafından verilen iki özelleyle ilgili açıklamalara yer vermekteyiz.

Konuyla ilgili olarak Gelir İdaresi Başkanlığına yazılı olarak başvuran mükellef kurum; cari dönem beyannamesinde örtülü sermayeden doğan borca isabet eden vade farklarını kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate almış olduğunu belirtmiş ve geçmiş yıl zararları sebebiyle kurumlar vergisinin tahakkuk etmemesi ve dolayısıyla vergi ödemesinin bulunmaması durumunda borç veren kurum açısından anılan tutarın iştirak kazancı olarak dikkate alınmak suretiyle kurum kazancının tespitinde istisnalar arasında gösterilip gösterilemeyeceği hususunda İdarenin görüşünü talep etmiştir.

İdare tarafından yukarıda bahsedilen talep yazısına istinaden verilen özellede¹ öncelikle mevzuat hükümleri açıklanmış ve ardından konuya ilişkin görüş aşağıdaki şekilde ifade edilmiştir.

"Bu açıklamalara göre, hesap dönemi kapandıktan sonra örtülü sermaye kapsamındaki finansmanı kullandıran kurum tarafından düzeltme yapılabilmesi için, örtülü sermaye kullanan kurum nezdinde yapılan düzeltme neticesinde bir tarhiyatın olması ve bu tarhiyata konu verginin de kesinleşmesi gerekmekte olup düzeltmede dikkate alınacak tutar ise kesinleşen ve ödenen tutar olacaktır."

Dolayısıyla, ... Tic. A.Ş. tarafından yapılan düzeltme neticesinde dönem zararının bulunması ya da indirim ve istisnalar nedeniyle kurumlar vergisi matrahı oluşmaması nedeniyle yapılan bir tarhiyat ile kesinleşen ve ödenen bir vergiden söz edilemeyeceğinden, şirketiniz tarafından da düzeltme yapılarak iştirak kazançları istisnasından faydalanılması söz konusu olmayacaktır."

Burada örtülü sermaye kullanan kurum nezdinde yapılan düzeltme neticesinde bir tarhiyatın olması ve vergilerin kesinleşerek ödenmiş olması hususları örtülü sermayede düzeltmenin şartlarından biri olarak gündeme getirilmiştir.

Yine Gelir İdaresi Başkanlığına yazılı olarak başvuran bir başka mükellef kurum, ilişkili şirket tarafından örtülü sermaye olarak değerlendirilen borca isabet eden faiz tutarının 2011 yılı 1'inci, 2'nci ve 3'üncü dönem geçici vergi beyannamelerinde kurum kazancının tespitinde kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alındığını belirterek, istisnadan faydalanılıp faydalanılamayacağı hususunda İdarenin görüşünü talep etmiştir.

İdare yukarıda bahsedilen talep yazısına istinaden verdiği özellede² konuya ilişkin görüşünü aşağıdaki şekilde açıklamıştır.

"... Bu hükümlere göre, örtülü sermaye kullanan ilişkili kurumun bu dönemde zararının bulunması ya da indirim ve istisnalar nedeniyle kurumlar vergisi matrahının oluşmaması halinde söz konusu kurum tarafından kâr dağıtımında bulunulamayacağından, şirketiniz tarafından da bahse konu örtülü sermaye tutarına isabet eden faiz gelirleri için iştirak kazancı istisnasından faydalanılması mümkün bulunmamaktadır."

Öte yandan, borç alan kurum tarafından dağıtılmış kâr payı sayılan tutarın bu kurumun mali kârından fazla olması halinde ise Şirketinizce iştirak kazancı istisnasından yararlanılacak tutarın bahse konu kurumun mali kârı ile sınırlı olacağı tabiidir."

İdarenin ilk görüşünde; örtülü sermaye kullanan kurum nezdinde yapılan düzeltme neticesinde tarh edilen, kesinleşmiş ve ödenmiş bir verginin bulunmamasından kaynaklı olarak, borcu kullandıran şirket nezdinde istisna uygulaması reddedilmişken diğer görüşte ise herhangi bir tarhiyat şartına bağlı olmadan, örtülü sermaye kapsamında borç kullanan kurumun, zararının bulunması ya da indirim ve istisnalar nedeniyle kurumlar vergisi matrahının oluşmaması sebebiyle kâr dağıtımını yapamayacağı ve borcu kullandıran şirket nezdinde iştirak kazancı istisnasından faydalanılamayacağı görüşü benimsenmiştir.

¹ 10.11.2011 tarih ve B.07.1.GİB.0.03.49-010.01-21 sayılı GİB özellegesi

² 24.01.2013 tarih ve 64597866-KVK-12-6 sayılı GİB özellegesi

4. Yargı kararlarında durum

İdarenin konuya ilişkin yukarıda belirttiğimiz görüşleri temel alınarak vergi ve cezai yaptırımların uygulaması sonucunda, mükellef ile idare arasında çıkan uyuşmazlıklar konunun yargıya intikaline sebep olmuştur. Yargı nezdinde konuya ilişkin farklı kararların verildiği örnekler ortaya çıkmış olup aşağıdaki bölümde bu görüşlere yer verilecektir.

Öncelikle, kurumlar vergisi yönünden incelenen ve vergi ziyat cezalı kurumlar vergisi tarhiyatı yapılan bir kurum konuyu Vergi Mahkemesine taşımıştır. İstanbul 10. Vergi Mahkemesi olayda mükellef lehine karar vermiş olup, söz konusu kararın gerekçesinde aşağıdaki hususlara yer verilmiştir.

"...anılan Yasanın 12/7.maddesi ve ilgili tebliğ hükümlerine göre, borç alan kurum tarafından örtülü sermaye üzerinden faiz ödenmesinin, kâr payı dağıtımı hükmünde olduğu anlaşılmaktadır. Şirketlerde kâr dağıtımı esasen Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlenmiştir. Bununla birlikte vergi mevzuatımızda da "Örtülü Sermaye" ve "Transfer Fiyatlandırılması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımı" durumunun tespiti halinde ortaklar hakkında bu durumun kâr dağıtımı olarak kabul edileceği belirtilmiştir. Genel anlamda kâr payı dağıtımı yapılabilmesi için, kurumun dönem sonuçlarının kârlılıkla kapanmış olması veya geçmiş dönemlerden gelen birikmiş kârlarının bulunması gerekir. Ancak anılan hükümlerde sözü edilen kâr dağıtımının, Türk Ticaret Kanunu bakımından kâr dağıtımı hükmünde bir işlem olmayıp, sadece vergilendirme ile ilgili yükümlülükler bakımından kâr dağıtımı olarak dikkate alındığının ve borç alan kurumun dönem sonuçlarının zararlı sonuçlanması durumunda da ilerde elde edilecek kazançta mahsuben yapılan bir dağıtımın söz konusu olduğunun kabulü gerekmektedir. Bu nedenle, kurum zararda olsa dahi vergisel yükümlülükler açısından kurumun kâr dağıtımı yapmış gibi değerlendirilmesi gerekeceği açıktır.

Vergi inceleme raporunda da, davacının borç verdiği, ilişkili şirketlerin davacı şirketten aldıkları borcun öz sermayenin üç katını aşan kısmının örtülü sermaye olarak kabul edilmesi suretiyle bu kısma isabet eden faiz ve kur farklarının kanunen kabul edilmeyen giderlere ilave edilerek dönem kazancının tespitinde dikkate alındığı belirtildiğine göre, söz konusu tutarın davacı şirket tarafından iştirak kazançları istisnası kapsamında değerlendirilmesi suretiyle verdiği kurumlar vergisi beyannamesi anılan düzenlemelere uygun bulunduğundan, aksi yönde hareketle yapılan cezalı tarhiyatta yasal isabet görülmemiştir."

Daha sonra Danıştay 4. Dairesi tarafından İstanbul 10. Vergi Mahkemesinin yukarıda ayrıntılarına yer verilen kararı davalı İdarenin temyiz istemi üzerine incelenmiştir. Gerçekleştirilen inceleme neticesinde, İstanbul 10. Vergi Mahkemesinin kararı, söz konusu kararda yer verilen gerekçeler ile Danıştay 4. Dairesi tarafından oybirliğiyle onanmıştır.

Ayrıca İstanbul 11. Vergi Mahkemesinin kararında da mahkeme, yukarıdaki açıklamalara yer vererek mükellef lehine sonuca varmıştır.

Fakat Vergi Mahkemeleri ve Danıştay'ın kararları söz konusu kazancın borcu veren kurum nezdinde "iştirak kazancı istisnası" olarak değerlendirilebileceği yönündeyken son dönemde yargı mercilerinde görüş farklılığı doğuran sonuçlar ortaya çıkmaktadır.

Bu kapsamda Kocaeli 2. Vergi Mahkemesi tarafından verilen kararda aşağıdaki ifadelere yer verilmiştir:

"...iştirak kazançları istisnasından yararlanabilmek için, ilgili dönemde örtülü sermaye kullandıkları ilişkili kurum adına tarh edilen vergilerin kesinleşmiş ve ödenmiş olması gerekmektedir. Olayda ise; davacı şirketin borç verdiği ilişkili kurumun ilgili dönemde zarar beyan etmesi nedeniyle adına tarh edilen ve ödenen vergi bulunmadığından davacı şirketin faiz tutarlarını kurumlar vergisi beyannamesinde iştirak kazancı olarak değerlendirilmesi ve vergiden istisna tutulması yasal olarak mümkün değildir..."

Kocaeli 2. Vergi Mahkemesinin yukarıda ayrıntılarına yer verilen kararı temyiz istemi üzerine Danıştay 3. Dairesi tarafından incelenmiştir.

Gerçekleştirilen inceleme neticesinde, Kocaeli 2. Vergi Mahkemesinin kararı, söz konusu kararda yer verilen gerekçeler ile Danıştay 3. Dairesince onanmıştır. Oy çokluğu ile onanan kararın azlık oyuna ilişkin ifadeler ise aşağıdaki şekildedir:

"...örtülü sermaye kullanan firmanın örtülü sermaye üzerinden hesapladığı faiz ve kur farkı tutarlarını kanunen kabul edilmeyen gider kaydederek gider kaleminden çıkarması sonucu zarar beyan etmiş olmasının, davacı şirket tarafından 5520 sayılı Kanun'un 12'nci maddesi kapsamında düzeltme işlemi yapmasına engel teşkil etmeyeceğinden, dava konusu tarhiyatta hukuka uyarlık bulunmadığı oyuyla çoğunluk kararına katılmıyoruz."

Son olarak konuya ilişkin İstanbul 3. Vergi Mahkemesi tarafından 2015 yılında verilen karar mükellefin aleyhine olup karara ilişkin sonuç kısmına aşağıda yer veriyoruz:

"...Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre, dava konusu olayda örtülü sermaye üzerinden ödenen faiz, borç alan ve borç veren tarafından kâr payı hükmünde sayılmıştır, böylece kanun koyucu tarafından 11. madde ile borç alan nezdinde vergiye tabi tutulan faiz, borç veren nezdinde ikinci kez vergiye tabi tutulmayacaktır. Fakat bu durum ancak borç alan şirket adına tarh edilen vergilerin kesinleşmiş ve ödenmiş olması şartına bağlanmıştır. Aksi takdirde örtülü sermaye kullanan şirketler nezdinde herhangi bir vergi tarhiyatı yapılmadan ve bu tarhiyat kesinleşip ödenmeden borç veren şirkette elde edilen kâr payının kurum kazancından indirilmesi hazinenin vergi kaybetmesine neden olacaktır.

Bu durumda, borç alan tarafından gider olarak yazılan faizin kâr payı olarak düzeltilmesi, buradan doğacak verginin ödenmesi şartı ile borç veren davacı şirket tarafından karşı düzeltme ile gelir olarak kaydedilen faiz gelirin düzeltilerek gelirin reddi yapılabilecektir. İlgili dönemde borç alan örtülü

sermaye kullanan ilişkili şirket tarafından herhangi bir kesinleşip ödenen vergi olmaması nedeniyle davacı şirket hakkında karşı kurum düzeltilmesi yapılamayacaktır. Bu açıdan, kâr payı sayılma nedeniyle borç veren mükellef kurumda yapılacak düzeltmenin örtülü sermaye kullanan kurum adına tarh edilen vergilerin kesinleşmiş ve ödenmiş olması şartına bağlanması yukarıdaki özel olarak konulmuş hüküm gereği olduğundan 2013 yılı için ihtirazi kayıtlarla verilen kurumlar vergisi beyannamesi üzerine yapılan dava konusu tahakkukta hukuka aykırılık bulunmamaktadır....”

Özetle yukarıda ayrıntılarıyla yer vermiş olduğumuz kararlarda örtülü sermaye kullanan kurumun zararda olması sebebiyle kurumlar vergisi matrahının oluşmaması ve bu nedenle örtülü sermaye kapsamında kurum kazancının tespitinde ilave olarak dikkate almış olduğu tutarların borcu veren kurum nezdinde iştirak kazancı istisnası kapsamında indirim konusu yapılamayacağı yönünde, Danıştay 3. Dairenin mükellefin aleyhine ve Danıştay 4. Dairenin ise mükellefin lehine kararları mevcuttur. Farklı görüşlerin temel kaynağı ise tarh edilen vergilerin kesinleşerek ödenmiş olması şartıdır.

Sonuç ve değerlendirmelerimiz

Örtülü sermaye kullanan kurumlar nezdinde yapılacak olan düzeltme işlemleri yazımızda İdarenin ve yargı organlarının konuya bakış açıları nezdinde ele alınmıştır. Tüm bu görüş ve kararların neticesinde iki ayrı değerlendirme ortaya çıkmaktadır:

Vergi idaresinin konuya yaklaşımı farklı gerekçelere dayanmasına rağmen birbiriyle aynı yöndedir. İlk aşamada “tarh edilen vergilerin kesinleşmiş ve ödenmiş olması” şartı ele alınmış ve örtülü sermaye kullanan kurumun zararda olması durumunda kesinleşmiş ve ödenmiş bir vergiden söz edilemeyeceği için borç veren kurumun iştirak kazancı istisnasından faydalanamayacağı ifade edilmiştir. Bu kapsamda değerlendirmek gerekirse, öncelikle tarh edilen bir vergi olmalı ve bu vergi tutarı da kesinleşmiş ve ödenmiş olmalıdır. Dolayısıyla idare bu şartın sağlanmasının ancak borç kullanan kurumun zararda olmaması ve vergi ödeyen pozisyonunda olması koşuluyla mümkün olabileceğini ileri sürmektedir.

Yargı kararlarında ise adı geçen kanun hükmünde borcu veren kurum tarafından yapılacak olan düzeltme işlemine engel teşkil eden açık bir kısıtlama olmadığı ortaya koyulmuştur. İdarenin görüşüne karşılık yargı organları tarafından verilen kararlar incelendiğinde mevcut kanun hükmünün borcu veren kurumun indirimine engel teşkil etmeyeceği görüşü ile aynı kanıda olduğumuzu belirtmek isteriz. Buna göre söz konusu şartın değerlendirmesi yapılırken yalnızca kanunun lafzı dikkate alınarak değil aynı zamanda anlamı açısından da ele alınması gerektiği düşüncesindeyiz. Nitekim zararda olan kurumların kabul edilemeyen giderleri neticesinde mali kâr elde edebilecekleri ve dolayısıyla vergi ödeyebilecekleri durumlar da mevcuttur. Ayrıca borcu kullanan kurumların zararda olması durumunda da örtülü sermaye sebebiyle matraha ilave edilen faiz tutarları sebebiyle devreden zarar rakamı azaltılmış olmakta ve bu durum ileriki dönemlerde ödenecek olan vergi rakamını arttırmaktadır. Dolayısıyla fiilen bir ödeme olmasa dahi zarar edilen dönemdeki zarar

tutarının azaltılması anlamında bir vergi tarhiyatı olarak görüldüğü ve borç veren taraf bakımından düzeltmenin yapılabilmesinin mümkün olduğu anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan gerek idare gerekse yargı nezdinde verilmiş görüşler incelendiğinde, örtülü sermaye kullanan kurumun ileriki beş yıl içerisinde vergi öder pozisyona geçtiği durumda borcu veren tarafın düzeltme işlemini verginin ödendiği dönem beyannamesinde mi yapacağı yoksa borcun kullanıldığı dönem beyannamesine düzeltme vermek suretiyle mi gerçekleştirileceği konusuna ilişkin açıklama yapılmamış olduğu görülmektedir. Ayrıca kurumun 5 yıl içerisinde kâr elde edememesi halinde örtülü sermaye tutarına ilişkin vergilendirme yapılamayacağı durumunun da vuku bulabileceğini belirtmek isteriz.

İkinci değerlendirme ise, “dağıtılmış kâr payı veya dar mükellefler için ana merkeze aktarılan tutar sayılır” hükmünün yorumlanması noktasında ortaya çıkmıştır. İdarenin sonradan değiştirmiş olduğu görüşünde bu ifadeden hareketle zararda olan firmanın kâr dağıtımını yapamayacağı dolayısıyla iştirak kazancı istisnasından faydalanılamayacağı hususu üzerinde durulmuştur.

Vergi idarelerinin verdiği görüşlerin mükellefler tarafından yargıya intikal ettirilmesi neticesinde gerek vergi mahkemelerince gerekse Danıştay 4. Dairesi tarafından bugüne kadar verilmiş olan kararlarda, kanun hükmünde yer verilen “dağıtılmış kâr sayılacağı” hususunun Türk Ticaret Kanunu’ndaki kâr dağıtımını olmadığı açıkça ifade edilmiştir.

6102 sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu incelendiğinde sekizinci bölümünde kâr dağıtımını açıklanmış olup; 507’nci maddesi uyarınca şirketlerin dağıtabilecekleri kârın “net dönem kârı” olduğu, 508’inci maddesinde yıllık kârın bilanço üzerinden belirleneceği, 509’uncu maddesinde kâr payının net dönem kârından ve yedek akçelerden dağıtılabileceği hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen kanun hükümleri dikkate alındığında konuya bakış açımız, kâr dağıtımını sayılacağı ifadesinin TTK kapsamındaki bir kâr dağıtımından bahsedilmediği yönündeki yaklaşımla paraleldir. Nitekim Türk Ticaret Kanunu’ndaki kâr dağıtımının koşulları incelendiğinde şartların sağlanabilmesi için yalnızca kurumun kâr elde etmesinin yeterli olmadığı ayrıca burada tanımlanan kârın mali kâr olmadığı aşikârdır. Dolayısıyla örtülü sermaye üzerinden elde edilen faiz geliri TTK açısından değil, vergilendirme ile ilgili hükümler bakımından kâr dağıtımını sayılmalıdır.

Sonuç itibarıyla “tarh edilen verginin ödenmiş olması” şartının yalnızca kanundaki lafzın dikkate alınarak değerlendirilmesi halinde, söz konusu hükmün amacına ulaşamayacağı aşikârdır. Zira kanun koyucu ilgili hükmün gerekçesinde mükerrer vergilendirmeyi önlemeyi amaçlamıştır. Dolayısıyla her ne kadar Danıştay nezdinde iki farklı karar ile neticelenen davalar bulunsa da kanaatimiz ödenecek vergi çıkmaması durumunda da mükelleflerin bu indirimden faydalanmalarının yargı nezdinde savunulabileceği yönündedir.

Kaynakça

- 1- 5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu
- 2- 1 Seri No'lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği
- 3- Kurumlar Vergisi Kanunu 12'nci Madde Gerekçesi
- 4- 24.01.2013 Tarih ve 64597866-KVK-12-6 Sayılı GİB Özelgesi
- 5- 10.11.2011 Tarih ve B.07.1.GİB.0.03.49-010.01-21 sayılı GİB Özelgesi
- 6- BULUT Nusret, "*Örtülü Sermaye ve Transfer Fiyatlandırması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtım Müessesesinde Düzeltme İşlemleri ve Değerlendirilmesi*" Vergi Dünyası, Sayı:367, Mart:2012.
- 7- KAYAR Gökhan, "*Örtülü Sermaye Üzerinden Ödenen Faizler ve Kâr Payı İlişkisi*" Vergi Dünyası, Sayı:405, Mayıs:2015.



Tax criticisms on “capital replenishment funds”

Business enterprises are established for the purpose of generating profit. Therefore, business enterprises are expected to habitually generate profits as a result of their activities, while their equity is expected to increase along with their asset items over the years. However, under fierce competitive circumstances, companies may adopt protection and enhancement of their market share, having competitive superiority, branding and similar targets as their main objectives rather than generating profits and companies may close their accounts with loss. On the other hand, it is observed that the capitals of companies that generate loss for long periods of time become unable to recover the equity any more, no matter how strong they were to begin with.

In equity companies, liabilities of shareholders are limited with the capital they subscribe in proportion with their shares and debts of the company cannot be covered by recourse to personal assets of shareholders. Under the article 376 of the Turkish Commercial Law, which contains provisions prescribed for this purpose, if it is understood that 2/3 of the total capital and legal reserves are not covered due to loss and therefore there are signs that the company's financial situation deteriorated, the company's management is obliged to immediately summon the general assembly to meeting and to decide either to proceed with one third of the capital or to complete the capital. In case the company's financial situation cannot be improved upon taking one of these decisions either, the company shall be terminated automatically.

Proceeding with one third of the capital means that the loss is removed from the enterprise through deduction of the registered capital. The other method applied to improve the financial situation of the company is completion of the capital eroded due to losses. As explained in the statement of justification of the article 376 of the Turkish Commercial Law, the capital replenishment process is carried out using one of the following methods:

- ▶ Reduction of the capital by an amount equal to the losses in the balance sheet and simultaneous increase of the capital by an amount reduced or by a higher amount,
- ▶ **Closure of balance sheet gaps by all shareholders or some of the shareholders,**
- ▶ Deletion of receivables by certain creditors.

The fact that capital replenishment funds are not described in tax laws makes these amounts a center of focus in inspections and may result in their criticism due to the following reasons. The criticisms brought in tax inspections and the opinion given in 2012 by the Revenue Administration for capital replenishment funds and the opinion provided in 2012 by the Revenue Administration regarding capital replenishment funds argue that these amounts are in the nature of income for companies, although these criticisms are made for different reasons.

In the tax ruling no. B.07.1.GİB.0.06.49-010.01-11 dated 01.06.2012 on the website of the Revenue Administration, it is stated that the capital replenishment fund registered in the enterprise's balance sheet should be taken into account as

income, on the grounds that the fund is not added to the capital and there are no exemption provisions in the tax laws regarding the issue and by ignoring all other factors. We do not agree with the opinion provided in the tax ruling, since we are of the opinion that it would not be a really correct approach to criticize the said funds which are created within the framework of mandatory provisions introduced by the Turkish Commercial Law and which are in the nature of equity by nature and to impose procedures on taxpayers without taking the actual nature of the funds into account.

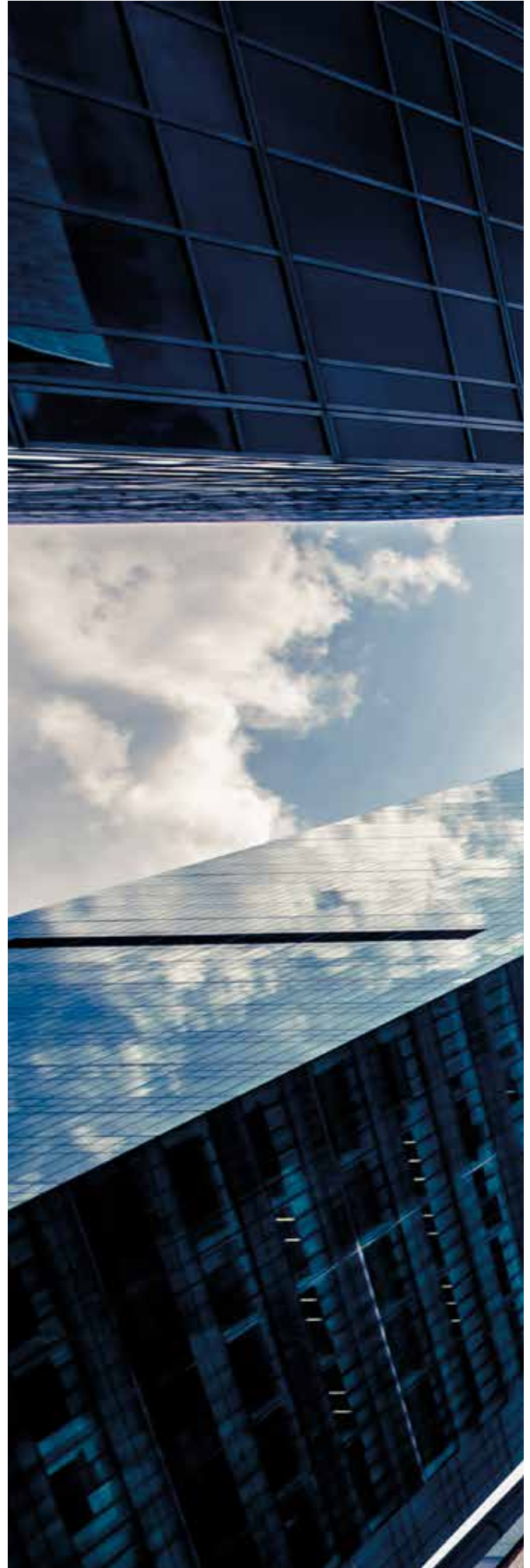
Contrary to the approach expressed in the tax ruling, in tax inspections carried out in recent periods, the most important point of criticism for capital replenishment funds is that these funds are amounts received in return for various marketing and sales services and therefore they should be treated as income in the period they are received and VAT should also be calculated on these amounts. The assessments imposed by the Tax Authority show that the authority treats capital replenishment funds as income, without taking their actual nature into account and without examining the source of losses which lead to capital replenishment funds, with a categorical approach. Due to this practice, enterprises face penalized assessments and long lawsuit processes.

Upon examining the tax courts' and state council chambers' decisions regarding the issue on the other hand, it is observed that tax courts primarily examine whether the funds are sent for capital replenishment fund purposes and rule that funds concluded to be in the nature of capital replenishment fund do not need to be booked as income, while state council chambers rule that the amounts are transferred in return for services no matter what purpose they are brought for and should be treated as income of the related year.

Capital replenishment funds are processes implemented to close balance sheet gaps and protect the assets and established as per mandatory provisions of the Turkish Commercial Law. There are non-tax commercial purposes for conducting these transactions. Therefore, treating the funds transferred under the TCL as a taxable transaction creates a major conflict.

Each transaction must be evaluated in its own circumstances and by its own nature, otherwise, the procedures applied would conflict with the substance over form principle in taxation.

Companies create capital replenishment funds as a result of incurring loss and the reasons against commercial principles that cause the loss should be criticized, if something needs to be criticized, rather than the capital replenishment fund itself. Considering that enterprises close their balance sheet with loss over the years for reasons outside of commercial principles on the other hand, these reasons should be identified and it should be proven that transactions contrary to tax laws were conducted. According to our opinion, it would be unjust to treat the funds currently registered in the enterprise's balance sheet as income instead of the aforementioned approach.



Correction mechanism in thin capital practice

Thin capital mechanism is regulated under the article 12 of the Corporate Tax Law no. 5520 which became effective upon publication in the Official Gazette dated 21.06.2006. In this article, it is stated that in case of fulfillment of thin capital requirements, interests, exchange rate differences and similar expenses pertaining to the debts in the scope of thin capital cannot be treated as expense in the determination of the corporate profit by the entity who uses thin capital. At this point, the legislator indicates that correction procedures can be applied by the entity that extends the loan in case certain conditions are fulfilled, in order to prevent repeated taxation.

Under the 7th paragraph of the article 12 of the Corporate Tax Law, correction procedures to be applied by taxpayer entities for thin capital practice are explained. The provision is as follows: "In the application of the Income and Corporate Tax Laws, amounts calculated or payments made on thin capital such as interests and similar payments except for exchange rate differences shall be deemed as dividends distributed or amounts distributed to the headquarters for non-residents as of the last day of the fiscal period when conditions for thin capital are fulfilled both for the loan provider and the borrower. In the adjustment to be made by resident companies, the taxes applied earlier must be adjusted by the taxpayers who are parties to the transaction in a manner that they also include the exchange rate differences related to thin capital. Also, in order to make such an adjustment, **the taxes assessed for the company using thin capital must have been finalized and paid.**" In the statement of justification of this article on the other hand, it is stated that the purpose of the article is to reclassify the interests paid in cash or on account for debts whose deduction is rejected due to fulfillment of thin capital conditions in a Corporation as dividends at the level of the party receiving them in order to prevent repeated taxation and to ensure that the necessary corrections are made accordingly.

Upon generally examining the opinions of the authority regarding the issue, it is observed that while there are opinions taken in favor of the taxpayer, the authority is generally adopting a strict approach to correction procedures at the level of the loan provider. In the tax ruling no. B.07.1.GİB.0.03.49-010.01-21 dated 10.11.2011 issued by the Revenue Administration regarding the issue, the correction procedure is rejected on the grounds that there is no tax finalized and paid with an assessment made due to absence of a corporate tax base due to deductions and exemptions or presence of loss of the period. Again in the tax ruling no. 64597866-KVK-12-6 dated 24.01.2013 issued by the Revenue Administration, it is stated that in cases where there is no corporate tax base due to presence of loss in the period or due to deductions and exemptions, the said Corporation may not distribute profits and therefore participation gains exemption cannot be used.

After the imposition of tax and penal sanctions by the Authority due to the views mentioned above, disputes arose between taxpayers and the tax authority, which resulted in involvement of judicial authorities in the matter. First of all, the matter brought to the 10th Tax Court of Istanbul with the request of a lawsuit against the Tax Inspection Report issued for corporate tax purposes upon review of the plaintiff company's transactions for the year 2008 on the year 2010 and the corporate tax with tax loss penalty for the related year was concluded with the court's decision in favor of the taxpayer, stating that the profit distribution in question is not a transaction equivalent to profit distribution in terms of the Turkish Commercial Law and is treated as a profit distribution only for purposes of tax related liabilities. The decision was examined by the 4th Chamber of the State Council upon the defendant Authority's request for appeal and was approved with the State Council decision.

However, while the said profit can be deemed as "participation gains exemption" at the level of the loan provider company according to the opinions of Tax Courts and State Council, there are conclusions that create difference in opinion at judicial authorities in the recent period. The 2nd Tax Court of Kocaeli stated that since there are no taxes accrued and paid in the name of the related company which obtained loans from the plaintiff company due to declaration of loss for the period, the plaintiff company may not treat the interest amounts as participation gains on the corporate tax return. This decision was examined by the 3rd Chamber of the State Council upon the appeal request. The decision taken by the 2nd Tax Court of Kocaeli was approved by the 3rd Chamber of the State Council with the decision due to the reasons mentioned in the decision.

Furthermore, in the decision taken in 2015 by the 3rd Tax Court of Istanbul regarding the issue, the Court ruled against the taxpayer, stating that deduction of the dividend received by the loan provider company without any tax assessment at the level of companies using thin capital and without finalization and payment of this assessment from the corporate profit would result in tax loss at the level of the treasury.

In conclusion, it is clear that in case the condition of "payment of the tax accrued" is evaluated only based on the wording in the law, the provision would not attain its purpose, since the legislator aims to prevent repeated taxation in the statement of justification of the provision. Therefore, although there are lawsuits concluded with two different decisions at the level of the State Council, we are of the opinion that the taxpayers' use of this deduction would be defensible at the level of judicial authorities, even if there is no tax payable.



Nisan ayı gümrükte gündemini belirleyen en önemli konunun 28 Mart 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Sonradan Kontrol ve Riskli İşlemlerin Kontrolü Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile yapılan değişiklikler olduğunu düşünmekteyiz. Bilindiği üzere 27.10.2008 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan "Sonradan Kontrol ve Riskli İşlemlerin Kontrolü Yönetmeliği" ile Gümrük Müsteşarlığında yeni bir denetim yaklaşımına geçilmiş ve gümrük işlemlerinin incelenmesinin "düzenli", "planlı" ve "sistematik" olarak "firmalara ait yerlerde" yapılmasına karar verilmiştir.

Yapılan bu değişiklikler denetim yaklaşımını etkilememekle beraber, özetle aşağıdaki gibidir:

- ▶ Sonradan kontrol konuları "sektör, rejim, tarife, vergi türü vb." olarak genişletilmiş, sınırlı sonradan kontrol uygulaması yürürlükten kaldırılmıştır.
- ▶ Sonradan kontrol yapacak olan müfettişin, kendisini tanıtarak kimliğini gösterme zorunluluğu getirilmiştir.
- ▶ Sonradan kontrole başlama tarihini ilgisine bildirme süresi on beş günden, on güne indirilmiştir.
- ▶ Müfettişin sonradan kontrol sonucunda varsa, vergilendirme için önemli olan tespitleri, muhtemel vergi tutarı değişiklikleri ve yol gösterici nitelikteki tespitleri yazılı olarak sonradan kontrole tabi tutulan kişiye bildireceği ancak, bu konularda önemli bir tespit söz konusu olmazsa bu yazılı bildirim yapılmayabileceği düzenlenmiştir.
- ▶ Raporlara ilişkin görüşlerin bildirilmesinde ve buna ilişkin ek süre verilmesinde on beş günlük süre on güne indirilmiştir.

Mart ayında yayımlanan ithalatta korunma önlemlerine aşağıda yer verilmiştir:



1. İthalatta gözetim uygulamasına tabi olan bazı eşyanın CIF kıymet tutarları güncellendi.

25 Mart 2016 tarihli Resmi Gazete'de Ekonomi Bakanlığı tarafından 2013/4, 2008/8 ve 2013/10 nolu İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğlerde Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ'ler yayımlanmış ve hali hazırda uygulanmakta olan gözetim uygulaması aşağıdaki şekilde güncellenmiştir:

GTİP	Eşyanın Tanımı	Birim Gümrük Kıymeti (ABD Doları/Adet) (Mülga)	Birim Gümrük Kıymeti (ABD Doları/Adet)
9608.10.10.10.00	Plastik maddelerden olanlar	0,15/Adet	0,30/Adet
9003.11.00.00.00	Plastik maddelerden olanlar	4/Adet	6/Adet
9003.19.00.00.00	Diğer maddelerden olanlar	4/Adet	6/Adet
9004.10.91.00.00	Plastik camlı olanlar	8/Adet	8/Adet
9004.10.99.00.00	Diğerleri	8/Adet	8/Adet
3921.90.60.00.11	Yalnız mesnedi şerit ve benzerlerinden dokunmuş mensucattan olanlar	2,5 \$/Kg	2,5 \$/Kg
8208.30.00.00.00	Yalnız 8509.40 gümrük tarife pozisyonlu gıda maddelerini öğütücü ve/veya karıştırıcı elektrikli ev cihazlarının kesici, öğütücü ve doğrayıcı uçları	25 \$/Kg	25 \$/Kg
8301.40.11.00.00	Silindirik kapı kilitleri	20 \$/Kg	20 \$/Kg
8301.40.19.00.11	Soğuk hava depolarına mahsus olanlar	20 \$/Kg	20 \$/Kg
8301.40.19.00.19	Diğerleri	20 \$/Kg	20 \$/Kg
8301.60	Aksam ve parçalar	15 \$/Kg	15 \$/Kg
9105.21.00.00.00	Elektrikle çalışan duvar saatleri	3,50 \$/Adet	3,50 \$/Adet
9609.10	Kurşun kalemler ve kurşun boya kalemleri (sert bir kılıfa yerleştirilmiş uçları ile birlikte)	3 \$/(144 Adet), 2,50 \$/(144 Adet), 4 \$/(144 Adet)	30 \$/Kg
9613.10.00.00.00	Tekrar doldurulamayan gazlı cep çakmakları	0,08 \$/Adet	0,08 \$/Adet
9613.20.00.00.11	Ateşleme sistemi elektrikli olan doldurulabilen gazlı cep çakmakları	0,16 \$/Adet	0,16 \$/Adet
9613.20.00.00.19	Diğer ateşleme sistemli olan doldurulabilen gazlı cep çakmakları	0,08 \$/Adet	0,08 \$/Adet

2. Masif panel ithalatında gözetim uygulaması getirildi.

18 Mart 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2016/1 sayılı İthalatta Gözetim Uygulamasına İlişkin Tebliğ ile masif panel eşyasının ithalatında ülke ayrımı yapmaksızın gözetim uygulaması getirilmiştir.

GTİP	Eşya Tanımı	Birim Gümrük Kıymeti (ABD Doları/Ton)
4418.90.80.90.19	Diğerleri (Yalnız doğal ahşap (masif) panel)	2.500

3. Paslanmaz çelikten boru ithalatında dampinge karşı kesin önlem getirildi.

18 Mart 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2016/6 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile paslanmaz çelikten boru eşyasının Vietnam ve Malezya'dan ithalatında dampinge karşı kesin önlemin yürürlüğe konulmasına karar verilmiştir.

GTİP	Eşyanın Tanımı	Menşe Ülke	Firma	Dampinge Karşı Önlem (CIF Bedelin %)
7306.40.20.90.00	Diğerleri	Vietnam	Inox Hoa Binh JSC	0
			Sonha International Corporation	0
			OSS Dai Duong International JSC	0
			Diğerleri	25,27
7306.40.80.90.00	Diğerleri	Malezya	Hoto Stainless Steel Industries Sdn. Bhd.	0
7306.61.10.00.00	Paslanmaz çelikten olanlar		Diğerleri	25,27

Türkiye ekonomisi

- ▶ **İflas erteme talebinde bulunan şirketlerin sayısı 1000'i buldu:** İflas erteleme zor durumda olan şirketleri ayakta tutmak için kullanılan bir yöntem. Buna göre, zor durumdaki şirketler mahkemeden iflas erteleme talebinde bulunuyor ve borçlarının dondurulması durumunda ayakta kalabileceğini iddia ediyor. Mahkeme bilirkişisi buna ikna olursa, şirketin alacaklıları bir yıldan beş yıla kadar bir süre ilgili şirketlerden herhangi bir talepte bulunamıyor. Ancak, bu sefer de alacaklarını tahsil edemeyen diğer şirketler zor duruma düşebiliyor ve zincirleme etki ile olumsuz durum yayılabiliyor. Son 3 yılda iflas ertelemelerin sayısının 484'ten, 2015 yılında aralarında büyük şirketlerin de katılmasıyla 1000'i aştığı belirtiliyor. Alacaklı bankalar ve finans kuruluşları da bu durumdan olumsuz etkileniyor. İflas ertelemenin manipülatif işlemlere konu olmaması için, gerekli hukuksal düzenlemelerin yapılması için çalışmalar yapıldığı basında yer alıyor.
- ▶ **Karşılıksız çek adedinde % 32'lik artış var:** Türkiye Bankalar Birliği (TBB) Risk Merkezi raporuna göre, 2016 yılının Ocak ve Şubat aylarını kapsayan dönemde 4,4 milyar liralık karşılıksız çek işlemi yapıldı. Önceki yılın aynı dönemine göre ibraz edilen çeklerin adedi % 15 artarken, karşılıksız çeklerin adedi % 32 artarak 127 bine ulaştı. Çeklerdeki bu bozulma hali, KOBİ'lerin nakit akışının zayıfladığına işaret ediyor ve sorunlu kredilerdeki artış ile beraber hareket ediyor.
- ▶ **Turizm ve eğlence sektörleri için zorlu dönem:** Türkiye'nin yaşadığı zor günler turizm ve yeme-içme sektörlerini olumsuz etkiliyor. Henüz bu konuda netleşen kesin veriler yok ancak basında yer alan haberlere göre; AVM'lerde doluluk oranlarının Ocak ayında % 10 kadar düştüğü belirtiliyor. Diğer taraftan, 2015 yılını büyümeden geçiren yeme-içme sektöründe bazı bölgelerde (Beyoğlu gibi) % 50'ye varan ciro kaybı yaşandığı basında yer alıyor. Daha önce TEPAV'ın yaptığı çalışmada, Türkiye'nin 2016 yılında turizmde kaybının 8 milyar dolara ulaşabileceği paylaşılmıştı. Akdeniz Turistik Otelciler ve İşletmeciler Birliği'nden (AKTOB) yapılan açıklamada, kaybın 12 milyar dolara kadar ulaşabileceği öngörüldü. Türkiye'nin 2015'teki net turizm geliri 26 milyar dolar civarındaydı ve cari açığımız ise 32 milyar dolar olarak gerçekleşmişti. Bu gelirlerin ülke için önemi nedeniyle turizmdeki gelişmeleri yıl içinde yakından takip etmeye çalışacağız.
- ▶ **Gayrimenkul satışında istisna uygulaması değişiyor:** Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulan Gelir Vergisi Kanunu Tasarısı uzun süredir yasalaşmadan bekliyordu. Hükümet, eylem planında 21 Haziran'a kadar bu yasayı çıkarmayı planladığını açıkladı. Tasarıya ilişkin itiraz noktalarının başında gelen hususlardan biri de gerçek kişilerin gayrimenkul satışlarına yönelik düzenlemeler. Daha önce bu satışlar 5 yıldan sonra yapılmış ise herhangi bir vergi ödenmiyordu. Fakat yeni tasarıya göre, zamana bağlı kademeli bir istisna uygulaması geliyor. Buna göre iki yıldan sonra satış olursa kazancın % 40'ı, üç yıldan sonra satış yapılırsa % 50'si, dört yıldan sonra yapılırsa % 60'ı ve 5 yıldan sonra satış yapılırsa % 75'i gelir vergisinden istisna olarak değerlendirilecek ve geri kalan kısım üzerinden gelir vergisi ödenecek.

Bankacılık ve finans

- **Tüketici kredilerine tavan limiti geliyor:** BDDK Başkanı Mehmet Ali Akben, bir gazeteye yaptığı açıklamada, tüketici kredilerinde gelire bağlı sınırlandırma üzerinde çalışmaların sürdüğünü söyledi. Buna göre, ticari kredilerde kurumların özkaynaklarının 4 veya 5 katı, tüketici kredilerinde ise aylık gelirin 3 katı kadar limit getirilmesi söz konusu olabilir. Bilindiği gibi 2014'ten beri kredi kartı limitleri aylık gelirin 4 katını geçemiyor. Karşılığında teminat alınan konut ve taşıt kredilerinde ise bir değişiklik öngörülüyor. Bu çalışma risk ağırlıkları ile beraber yapılırsa bankaların sermaye oranlarını destekleyebilir.
- **HSBC'nin Türkiye planları:** Geçtiğimiz ay Türkiye'den çıkmaktan vazgeçtiğini yazdığımız HSBC'nin Türkiye'deki yeniden yapılanmasına dair bilgiler netleşti. Basında yer alan haberlere göre, banka kurumsal bankacılık ve yatırım bankacılığına odaklanacak. Bireysel bankacılık alanında ise ufalmaya gidecek. Bu kapsamda mevcut 284 şubeden 180 tanesinin kapatılacağı belirtiliyor.

Merkez bankaları ve para politikası

- **Merkez Bankası başkanı Başçı'nın görev süresi doluyor:** Nisan ayı ortasında görev süresi dolacak olan Merkez Bankası başkanı Erdem Başçı'nın yerine kimin geleceği merak konusu. Erdem Başçı'nın bu göreve tekrar atanma şansı var fakat bu ihtimal çok düşük olarak görülüyor. MB başkanı, Bakanlar Kurulu kararı ve Cumhurbaşkanı'nın onayı ile 5 yıllığına atanıyor. Bunun yanında bu yıl Para Piyasası Kurulu üyelerinin de görev süreleri doluyor. Dolayısıyla, PPK'nın tamamı yenilenmiş olacak. Son yıllarda özellikle Merkez Bankası'nın bağımsızlığı finans ve ekonomi dünyasında çok tartışılan bir konuydu. Yurtdışında da bu konuda sorgulayıcı görüşler hala belirtilmekte. Ülkenin ekonomisini doğrudan etkileyebilen bu mevkide kimin görev alacağı ülkede izlenecek ekonomi politikasına dair çok önemli sinyaller verecek. Bu arada, Başçı'nın başkanlık yaptığı son PPK toplantısında borç verme tavan faizi % 10,75'ten % 10,50'ye 25 baz puan indirildi. Ancak bu faiz indirimi piyasa üzerinde etkisi olmayan kozmetik bir adım olarak değerlendirilebilir.
- **FED'den faiz artırımlarını yumuşatma sinyali:** Bu ay yapılan FED toplantısında, beklendiği gibi faizlerde artış kararı alınmadı. Yapılan açıklamada küresel gelişmelerin hala risk oluşturduğu ifade edilirken tahminler FED'in 2016 içerisinde 4 yerine sadece 2 kez faiz artırma yapabileceği yönünde oluştu. FED'in faizleri daha yavaş artıracacağı beklentisi ile gelişen piyasalar bir süredir erken bahar havası yaşıyor. Sıcak paranın bu piyasalarda kalmaya devam edeceği beklentisi ile risk iştahı tekrar canlanıyor.
- **Avrupa Merkez Bankası'ndan radikal kararlar:** Bu ay yapılan ECB toplantısından çıkan kararlar piyasalar için sürpriz oldu. Buna göre, politika faizi % 0,05'ten % 0'a indirilirken, mevduata uygulanan faizi de eksi % 0,30'dan

eksi % 0,40'a çekti. Ayrıca varlık alım miktarı aylık 60 milyar eurodan 80 milyar euroya artırıldı. Bu artışın bir özelliği de ECB yatırım yapılabilir olarak değerlendirilmiş Avrupalı şirket tahvilleri alımına da başlayacak olması. Toplantı ardından düzenlenen basın konferansında Mario Draghi para politikası olarak ellerinde olan tüm enstrümanları gerektiği gibi kullanacaklarını, fakat bunlardan tümüyle netice alınmasının maliye politikaları ile mümkün olacağını belirtti. Bu kararlar, Euro Bölgesinde büyümenin, fiyat artışlarının ve euronun zayıf kalmasının destekleneceğini gösteriyor. .

Gelişmekte olan ülkeler

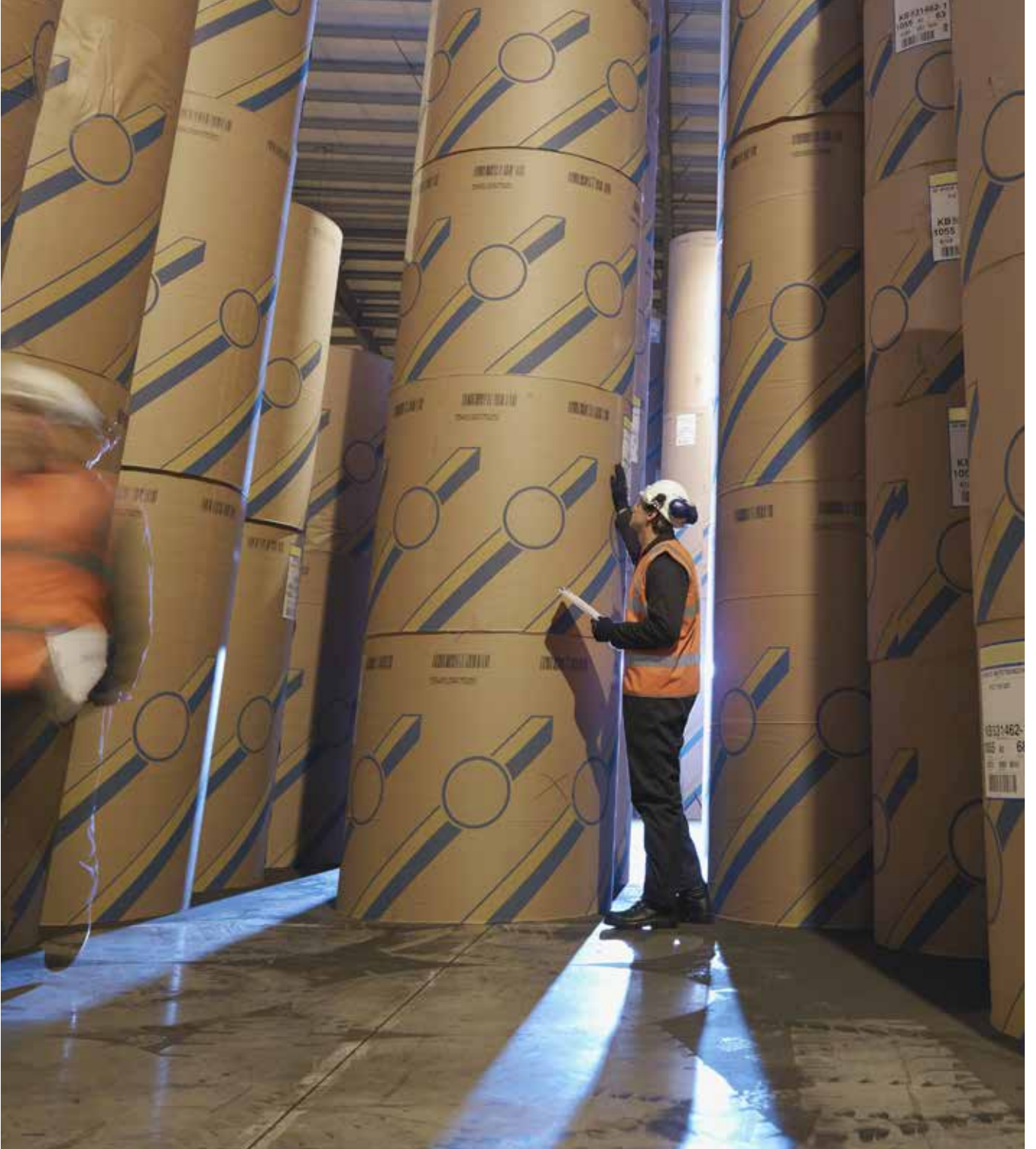
- **Brezilya ve Güney Afrika'da yolsuzluk iddiaları:** Brezilya geçtiğimiz günlerde yatırım yapılabilir notunu kaybetmesinin devamında büyüme tarafında da sorunlar yaşıyor. Ülke ekonomisi 2015'te % 3,8 daraldı, IMF tahminlerine göre bu yıl da % 3,5 daralma bekleniyor. Güney Afrika ise % 1 civarındaki zayıf büyüme seviyesini kıramıyor. Diğer yandan bu ülkelerde siyasi görünüm de karmaşık olmayı sürdürüyor. Brezilya'da eski devlet başkanı Lula da Silva, devam eden yolsuzluk soruşturmaları kapsamında gözaltına alındı. Bu gelişme üzerine Devlet Başkanı Rousseff, Da Silva'yı hükümet genel sekreteri olarak atayarak yargılanmasını engellemeye çalıştı. Ancak, mahkeme bu atamayı Da Silva'nın hakkındaki iddialardan kaçırılması girişimi olarak gördü ve atamayı engelledi. Diğer taraftan, Güney Afrika'da ise bir süredir yolsuzlukla suçlanan Jacop Zuma'ya suçlamalar bu kez kendi partisi ANC içinden geldi. Mevcut Maliye Bakan Yardımcısı, ülkenin en varlıklı ailelerinden olan Gupta ailesi tarafından kendisine Maliye Bakanlığı teklif edildiğini açıkladı. Gupta ailesi Başkan Zuma ile oldukça yakın ilişki içinde ve Zuma'nın oğlunun Gupta ailesi ile ticari ilişkileri bulunuyor. Bu açıklama, hem kendi partisinden hem de muhalefetten ciddi tepki alırken, Zuma tarafı ise iddiaların tamamını reddetti. Muhalefet uzun süredir Zuma'yı yolsuzlukla suçluyor. Kamu müfettişleri 2014 yılında hazırlanan raporda, Zuma'nın, memleketinde yaptırdığı çiftliğe harcanan 23 milyon doların devlet hazinesinden harcanıp, misafirhane, yüzme havuzu, kümes, ahır ve amfi tiyatrunun inşasında kullanıldığı iddia etmişti. Zuma'nın avukatları ise çiftlikte yapılan harcamaların "güvenlik amaçlı" olduğunu iddia etmişti.
- **Moody's Çin'in not görünümünü düşürdü:** Kredi derecelendirme kuruluşu Moody's Çin'in kredi notu görünümünü "durağan"dan "negatif"e düşürdü ancak ülkeye verdiği Aa3 notunu değiştirmede (bu not oldukça yüksek). Bu haber 2015'ten itibaren zor bir döneme giren Çin için sürpriz olmadı. Çin ihracatı Şubat'ta geçen yıla göre % 25,4 düşüş gösterdi, ancak Çin yılının Şubat'taki yılbaşı tatili nedeniyle bu gelişme bir miktar bekleniyordu. Devlet yetkilileri yakın gelecekte kömür sektöründe 1,3 milyon, çelik sektöründe ise 700 bin çalışanın işten çıkarılacağı haberini duyurdu. Ülkedeki kapasite fazlası yetkilileri zorluyor. Çin Ulusal Kongresi ise beş yıllık ekonomi planında büyümeyi canlandırmak amacıyla altyapı yatırımlarına 375 milyar dolar harcama yapılmasını kararlaştırdı.

► **Rusya kendi kredi derecelendirme kuruluşunu oluşturuyor:**

Ekonomik olarak zor bir dönem geçiren Rusya'da Putin hükümeti 3 büyük kredi derecelendirme kuruluşundan aldığı notları tanımayacağını ve bu notların dış politika güdümlü olduğunu belirtmişti. Bu ay ise Putin hükümetinin desteklediği ACRA (Analytical Credit Rating Agency) Rusya'da faaliyete başladı. ACRA'nın yönetim kurulunun başında eski bir EY ortağı, Karl Johansson bulunuyor. Diğer taraftan, Rusya'ya borç verirken kredi notlarını baz alan Batı'daki kuruluşların temsilcileri ise ACRA'nın verdiği notları piyasada ciddiye almayacaklarını ifade ediyorlar.

Global ticaret ve emtia

► **IMF G-20 zirvesi raporu:** Şubat ayının son haftasında gerçekleşen G-20 zirvesinden önce yayınlanan IMF raporunda küresel ekonominin olumsuz şoklara karşı çok daha savunmasız hale geldiği vurgulandı. Varlık değerlerindeki düşüş ve artan oynaklık, petrol ve emtia fiyatlarındaki rekor düşük seviyeler, Çin ile birlikte küresel ticarete hacim azalışı ve Çin'deki ekonomik geçiş dönemi IMF raporundaki değerlendirmelerin temelini oluşturuyor. 2008 krizinden sonra kriz ile başa çıkmada merkez bankalarının para politikalarının baskın olduğu bir dönem halen devam ediyor; IMF ise artık devletlerin yatırımları destekleyecek maliye politikaları ile devreye girmelerini öneriyor.



Sirküler indeks

No	Tarih	Konu
29	29.03.2016	Yeni makine alımında kullanılan krediler için geçerli olan BSMV istisnasının usul ve esasları belirlendi.
28	28.03.2016	Elektronik tebligat uygulaması 1 Nisan 2016 tarihinden itibaren başlıyor.
27	23.03.2016	Gelir vergisi beyannamelerinin verilme süresi 31 Mart 2016 tarihine kadar uzatıldı.
26	18.03.2016	2016 başından itibaren geçerli olacak yeni transfer fiyatlandırması belgelendirme yükümlülükleri hakkında Tebliğ Taslağı yayınlandı.
25	16.03.2016	6677 sayılı Kanun ile Yabancı Hesapların Vergi Uyumu Yasası (FATCA) kapsamında Türkiye-ABD arasında imzalanmış olan bilgi değişimi anlaşmasının onaylanması uygun bulundu.
24	04.03.2016	Nakdi sermaye artışında indirim uygulamasına ilişkin açıklamaların yer aldığı Tebliğ Resmi Gazete'de yayımlandı.
23	03.03.2016	Ar-Ge ve tasarım faaliyetlerine ilişkin 6676 sayılı Kanun 1 Mart 2016 tarihinde yürürlüğe girdi.
22	25.02.2016	Yetkilendirilmiş işletmecilerce verilen ödemeli yayıncılık hizmetlerinde özel iletişim vergisi uygulaması açıklandı.
21	25.02.2016	"Hazır Beyan Sistemi" ile ücret, kira, menkul sermaye iradı ve diğer kazanç ve iratlar elektronik olarak beyan edilebilecek.
20	11.02.2016	Kızılay Derneğine ya da Kızılay Derneğince yapılan teslim ve hizmetlerde KDV istisnasına ilişkin açıklamalar yapıldı.
19	10.02.2016	Gençler ve basit usule tabi mükelleflere bazı istisnalar getiren, gübre ve hayvan yeminde KDV'yi sıfırlayan 6663 sayılı Kanun yürürlüğe girdi.
18	08.02.2016	Borsada rayici olmayan yabancı paraların 31.12.2015 tarihi itibarıyla değerlendirilmesinde kullanılacak kurlar açıklandı.
17	04.02.2016	İndirimli orana tabi teslimlerle ilgili olarak mahsup yoluyla iadesi gerçekleşmeyen tutarların Ocak ayı KDV beyannamesine dahil edilmesi gerekiyor.
16	02.02.2016	BPP'deki işlemler nedeniyle banka, banker ve sigorta şirketlerinin lehlerine kalan paralarda BSMV uygulaması.
15	29.01.2016	Gelir ve kurumlar vergisi iade taleplerinde Maliye Bakanlığınca belirlenen bazı bilgi ve belgeler elektronik olarak gönderilecek.
14	27.01.2016	Asgari ücret artışı kapsamında işverene verilecek Hazine desteği ve mali tatile ilişkin düzenlemeleri içeren 6661 sayılı Kanun yürürlüğe girdi.
13	22.01.2016	Mali tatil uygulamasında değişiklikler içeren 6661 sayılı Kanun Genel Kurulda kabul edildi.
12	20.01.2016	Asgari ücret artışı kapsamında, 2016 yılında işverene verilecek Hazine desteğini içeren 6661 sayılı Kanun Genel Kurulda kabul edildi.
11	15.01.2016	Türkiye-Kosova Çifte Vergilendirmeyi Önleme (ÇVÖ) Anlaşması ve eki Protokol yürürlüğe girdi.
10	14.01.2016	Türkiye-Meksika Çifte Vergilendirmeyi Önleme (ÇVÖ) Anlaşması ve eki Protokol yürürlüğe girdi.
9	08.01.2016	Ülke Bazında Raporlama (Country-by-Country Reporting - CbCR) uygulamasını transfer fiyatlandırması mevzuatına almış ülkelerde iştiraki olan Türkiye merkezli şirketleri 2016 yılında bekleyen yükümlülükler
8	06.01.2016	Gelir vergisinden istisna yurt içi ve yurt dışı gündelik tutarları (01.01.2016-30.06.2016).
7	06.01.2016	Menkul kıymetlerden 2016 yılında elde edilen gelirlerin vergilendirilmesi.
6	04.01.2016	Gelir vergisinden istisna kıdem tazminatı tavanı ve çocuk yardımı tutarları (01.01.2016-30.06.2016).
5	04.01.2016	Borsa İstanbul'da işlem gören tahvil ve bonolar ile kira sertifikalarının 31 Aralık 2015 tarihli borsa rayiçleri.
4	04.01.2016	Gübre ve gübre hammaddesi ile hayvan yemi teslimlerinde KDV oranı % 1'e indirildi.
3	04.01.2016	Alkollü içecekler, tütün mamulleri ve cep telefonlarından alınan ÖTV tutarları ile tütün fonu tutarları yeniden belirlendi.
2	04.01.2016	Sanayi sicil belgesine sahip mükelleflerce alınan makine ve teçhizatın finansmanında kullanılan kredilere BSMV istisnası getirildi.
1	04.01.2016	Başta GVK geçici 67. madde olmak üzere süresi 2015 sonunda biten bazı yasal düzenlemelerin uygulama süresi uzatıldı.

Vergi Takvimi

2016 Nisan ayı mali yükümlülükler takvimi

11 Nisan 2016 Pazartesi	16-31 Mart 2016 dönemine ait petrol ve doğalgaz ürünlerine ilişkin özel tüketim vergisi beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi ve verginin ödenmesi
15 Nisan 2016 Cuma	Mart 2016 dönemine ait kolalı gazoz, alkollü içecekler ve tütün mamullerine ilişkin özel tüketim vergisi beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi ve verginin ödenmesi Mart 2016 dönemine ait dayanıklı tüketim ve diğer mallara ilişkin özel tüketim vergisi beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi ve verginin ödenmesi Mart 2016 dönemine ait tescile tabi olmayan motorlu taşıt araçlarına ilişkin özel tüketim vergisi beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi ve verginin ödenmesi Mart 2016 dönemine ait banka ve sigorta muameleleri vergisi beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi ve verginin ödenmesi Mart 2016 dönemine ait özel iletişim vergisi beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi ve verginin ödenmesi Mart 2016 dönemine ait kaynak kullanımı destekleme fonu kesintilerinin bildirim ve ödenmesi
20 Nisan 2016 Çarşamba	Mart 2016 dönemine ait şans oyunları vergisi beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi ve verginin ödenmesi
25 Nisan 2016 Pazartesi	Mart 2016 dönemine ait gelir vergisi stopajının muhtasar beyanname ile elektronik ortamda beyanı Mart 2016 dönemine ait kurumlar vergisi stopajının muhtasar beyanname ile elektronik ortamda beyanı Mart 2016 dönemine ait istihkaktan kesinti suretiyle tahsil edilen damga vergisi ile sürekli mükellefiyeti bulunanlar için makbuz karşılığı ödenmesi gereken damga vergisinin elektronik ortamda beyanı Mart 2016 dönemine ait katma değer vergisi beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi Ocak-Şubat-Mart 2016 dönemine ait gelir vergisi tevkifatlarının muhtasar beyanname ile beyanı GVK geçici 67. madde uyarınca Ocak-Şubat-Mart 2016 döneminde yapılan tevkifatın muhtasar beyanname ile elektronik ortamda beyanı Ocak-Şubat-Mart 2016 dönemine ait katma değer vergisinin elektronik ortamda beyanı 2015 yılına ait kurumlar vergisi beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi 1-15 Nisan 2016 dönemine ait petrol ve doğalgaz ürünlerine ilişkin özel tüketim vergisi beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi ve verginin ödenmesi Mart 2016 dönemine ilişkin sosyal güvenlik primlerinin elektronik ortamda beyan edilmesi
26 Nisan 2016 Salı	Mart 2016 dönemine ait gelir vergisi stopajının ödenmesi Mart 2016 dönemine ait kurumlar vergisi stopajının ödenmesi Mart 2016 dönemine ait katma değer vergisinin ödenmesi Ocak-Şubat-Mart 2016 dönemine ait gelir vergisi tevkifatlarının ödenmesi GVK geçici 67. madde uyarınca Ocak-Şubat-Mart 2016 döneminde yapılan tevkifatın ödenmesi Ocak-Şubat-Mart 2016 dönemine ait katma değer vergisinin ödenmesi Mart 2016 dönemine ait istihkaktan kesinti suretiyle tahsil edilen damga vergisi ile sürekli mükellefiyeti bulunanlar için makbuz karşılığı ödenmesi gereken damga vergisinin ödenmesi

Gelir Vergisi

Gelir vergisi tarifesi- 2016 (Ücretler)						
Gelir dilimi	Vergi oranı					
12.600 TL'ye kadar	% 15					
30.000 TL'nin 12.600 TL'si için 1.890 TL, fazlası	% 20					
110.000 TL'nin 30.000 TL'si için 5.370 TL, fazlası	% 27					
110.000 TL'den fazlasının 110.000 TL'si için 26.970 TL, fazlası	% 35					
Gelir vergisi tarifesi- 2016 (Diğer gelirler)						
Gelir dilimi	Vergi oranı					
12.600 TL'ye kadar	% 15					
30.000 TL'nin 12.600 TL'si için 1.890 TL, fazlası	% 20					
69.000 TL'nin 30.000 TL'si için 5.370 TL, fazlası	% 27					
69.000 TL'den fazlasının 69.000 TL'si için 15.900 TL, fazlası	% 35					
Gelir vergisinden istisna günlük yemek yardımı (KDV hariç)						
Uygulandığı yıl	Tutar (TL)					
2014	12,00					
2015	13,00					
2016	13,70					
Engellilik indirimi (2016)						
Engellilik derecesi	Tutarı (TL)					
Birinci derece engelliler için	900					
İkinci derece engelliler için	460					
Üçüncü derece engelliler için	210					
Asgari geçim indirimi-TL (2016)						
Eşin çalışma durumu	Çocuk sayısı					
	Yok	1	2	3	4	5 veya fazla
Çalışıyor	123,53	142,05	160,58	185,29	197,64	209,99
Çalışmıyor	148,23	166,76	185,29	209,99	209,99	209,99
Konut kira geliri istisnası						
Gelirin elde edildiği yıl	Tutar (TL)					
2014	3.300					
2015	3.600					
2016	3.800					
Değer artış kazançlarında istisna (Menkul kıymetler hariç)						
Kazancın sağlandığı yıl	Tutar (TL)					
2014	9.700					
2015	10.600					
2016	11.000					
Arızî kazançlara ilişkin istisna						
Kazancın sağlandığı yıl	Tutar (TL)					
2014	21.000					
2015	23.000					
2016	24.000					
Gelir vergisinden istisna kıdem tazminatı tavanı						
Uygulandığı dönem	Tutar (TL)					
01.09.2015 - 31.12.2015	3.828,37					
01.01.2016 - 30.06.2016	4.092,53					

Vergi Usul Kanunu ve 6183 Sayılı Kanun

Gecikme zammı ve gecikme faizi oranları (Aylık)	
Uygulandığı dönem	Oran (%)
21.04.2006 - 18.11.2009	2,50
19.11.2009 - 18.10.2010	1,95
19.10.2010 tarihinden itibaren	1,40
Tecil faizi oranları (Yıllık)	
Uygulandığı dönem	Oran (%)
28.04.2006 - 20.11.2009	24
21.11.2009 - 20.10.2010	19
21.10.2010 tarihinden itibaren	12
Yeniden değerlendirme oranları	
Yıl	Oran (%)
2013	3,93
2014	10,11
2015	5,58
Fatura düzenleme sınırı	
Uygulandığı yıl	Tutar (TL)
2014	800
2015	880
2016	900

Amortisman sınırı	
Uygulandığı yıl	Tutar (TL)
2014	800
2015	880
2016	900
Reeskont ve avans işlemlerinde iskonto ve faiz oranları	
Reeskont işlemlerinde	% 9,00
Avans işlemlerinde	% 10,50
VUK kapsamındaki reeskont işlemlerinde	% 10,50
Not: Bu oranlar 14.12.2014 tarihinden itibaren yapılan işlemler için geçerlidir.	

Damga Vergisi

Azami damga vergisi (Her bir kağıt için)	
Uygulandığı yıl	Tutar (TL)
2014	1.545.852,40
2015	1.702.138,00
2016	1.797.117,30
Damga vergisi oran ve tutarları (2016)	
Damga vergisine tabi kağıtlar	Oran/Tutar
Sözleşmeler	Binde 9,48
Ücretler (Avanslar dahil)	Binde 7,59
Kira sözleşmeleri	Binde 1,89
Bilanço	36,90 TL
Gelir tablosu	17,80 TL
Yıllık gelir vergisi beyannamesi	47,80 TL
Kurumlar vergisi beyannamesi	63,80 TL
Katma değer vergisi ve muhtasar beyannameler	31,50 TL
SGK sigorta prim bildirgesi	23,50 TL

Veraset ve İntikal Vergisi

İstisnalar (2016)		
Evlatlıklar dahil furuğ ve eşten her birine isabet eden miras hisselerinde	170.086 TL	
Furuğ bulunmaması halinde, eşe isabet eden miras hissesinde	340.381 TL	
İvazsız suretle meydana gelen intikallerde	3.918 TL	
Para ve mal üzerine düzenlenen yarışma ve çekilişlerde kazanılan ikramiyelerde	3.918 TL	
Vergi tarifesi (2016)		
Matrah dilim tutarları	Vergi Oranı	
	Veraset yoluyla intikal	İvazsız intikal
İlk 210.000 TL için	% 1	% 10
Sonra gelen 500.000 TL için	% 3	% 15
Sonra gelen 1.110.000 TL için	% 5	% 20
Sonra gelen 2.000.000 TL için	% 7	% 25
Matrahın 3.820.000 TL'yi aşan bölümü için	% 10	% 30

Asgari Ücret ve Sosyal Güvenlik

Asgari ücret ve yasal kesintiler		
Ödemeler / kesintiler	01.01.2016 - 31.12.2016 (TL)	
Brüt asgari ücret	1.647,00	
Sosyal güvenlik primi işçi payı (% 14)	230,58	
İşsizlik sigortası primi işçi payı (% 1)	16,47	
Gelir vergisi matrahı	1.399,95	
Hesaplanan gelir vergisi (% 15)	209,99	
Asgari geçim indirimi (Bekar) (-)	123,53	
Kesilecek gelir vergisi	86,46	
Damga vergisi (binde 7,59)	12,50	
Kesintiler toplamı	346,01	
Net asgari ücret	1.300,99	
Yıllık brüt asgari ücret		
Uygulandığı yıl	Tutar (TL)	
2014	13.230,00	
2015	14.850,00	
2016	19.764,00	
Sosyal güvenlik primine esas aylık kazançların alt ve üst sınırları		
Uygulandığı dönem	Alt sınır (TL)	Üst sınır (TL)
01.01.2016-31.12.2016	1.647,00	10.705,50

Income Tax

Income tax tariffs- 2016 (Salaries)						
Income bracket	Tax rate					
Up to TRL 12.600	15 %					
For TRL 30.000; for the first TRL 12.600, TRL 1.890, for above	20 %					
For TRL 110.000; for the first TRL 30.000, TRL 5.370, for above	27 %					
For more than TRL 110.000, for TRL 110.000, TRL 26.970, for above	35 %					
Income tax tariffs- 2016 (Other income)						
Income bracket	Tax rate					
Up to TRL 12.600	15 %					
For TRL 30.000; for the first TRL 12.600, TRL 1.890, for above	20 %					
For TRL 69.000; for the first TRL 30.000, TRL 5.370, for above	27 %					
For more than TRL 69.000, for TRL 69.000, TRL 15.900, for above	35 %					
Daily meal allowance exempt from income tax (VAT excluded)						
Year	Amount (TRL)					
2014	12,00					
2015	13,00					
2016	13,70					
Disability allowance (2016)						
Degree of disablement	Amount (TRL)					
For 1 st degree disabled	900					
For 2 nd degree disabled	460					
For 3 rd degree disabled	210					
Minimum living allowance-TRL (2016)						
Status of spouse	Number of children					
	No	1	2	3	4	5 or more
Employed	123,53	142,05	160,58	185,29	197,64	209,99
Unemployed	148,23	166,76	185,29	209,99	209,99	209,99
Exemption for house rental income						
Year when the income is derived	Amount (TRL)					
2014	3.300					
2015	3.600					
2016	3.800					
Exemption in capital gains (Except securities)						
Year when the gain is derived	Amount (TRL)					
2014	9.700					
2015	10.600					
2016	11.000					
Exemption in incidental income						
Year when the gain is derived	Amount (TRL)					
2014	21.000					
2015	23.000					
2016	24.000					
The upper limit of severance pay exempt from income tax						
Period	Amount (TRL)					
01.09.2015 - 31.12.2015	3.828,37					
01.01.2016 - 30.06.2016	4.092,53					

Tax Procedures Law (TPL) and Law No. 6183

Delay charge and delay interest rates (Monthly)	
Period	Rate (%)
21.04.2006 - 18.11.2009	2,50
19.11.2009 - 18.10.2010	1,95
Since 19.10.2010	1,40
Deferral interest rates (Annual)	
Period	Rate (%)
28.04.2006 - 20.11.2009	24
21.11.2009 - 20.10.2010	19
Since 21.10.2010	12
Revaluation rates	
Year	Rate (%)
2013	3,93
2014	10,11
2015	5,58
Limit for issuing invoice	
Year	Amount (TRL)
2014	800
2015	880
2016	900

Depreciation limit	
Year	Amount (TRL)
2014	800
2015	880
2016	900
Discount and interest rates to be applied in rediscount and advance transactions	
In rediscount transactions	9,00 %
In advance transactions	10,50 %
In rediscount transactions under TPL	10,50 %
Note: These rates are applicable to the transactions conducted as of 14.12.2014.	

Stamp Duty

Maximum stamp duty (For each paper)	
Year	Amount (TRL)
2014	1.545.852,40
2015	1.702.138,00
2016	1.797.117,30
Stamp duty rates and amounts (2016)	
Papers subject to stamp duty	Rate/Amount
Contracts	9,48 per thousand
Wages (Including advances)	7,59 per thousand
Rental contracts	1,89 per thousand
Balance sheet	TRL 36,90
Income statement	TRL 17,80
Annual income tax return	TRL 47,80
Corporate tax return	TRL 63,80
Value added tax and withholding tax returns	TRL 31,50
Social Security Institution insurance premium declarations	TRL 23,50

Inheritance and Transfer Tax

Exemptions (2016)		
For shares of inheritance corresponding to each descendant including adopted children and the spouse	TRL 170.086	
For share of inheritance corresponding to the spouse if there is no descendant	TRL 340.381	
For transfers conducted without any consideration	TRL 3.918	
For prizes won in competitions and lotteries held for money and property	TRL 3.918	
Tax tariff (2016)		
Tax base bracket amounts	Tax rate	
	Transfer through inheritance	Transfer without any consideration
For the first TRL 210.000	1 %	10 %
For the next TRL 500.000	3 %	15 %
For the next TRL 1.110.000	5 %	20 %
For the next TRL 2.000.000	7 %	25 %
For the tax base portion exceeding TRL 3.820.000	10 %	30 %

Minimum Wage and Social Security

Minimum wage and withholdings		
Payments / withholdings	01.01.2016 - 31.12.2016 (TRL)	
Gross minimum wage	1.647,00	
Social security premium employee's contribution (14 %)	230,58	
Unemployment insurance premium employee's contribution (1 %)	16,47	
Income tax base	1.399,95	
Income tax calculated (15 %)	209,99	
Minimum living allowance (Single) (-)	123,53	
Income tax to be withheld	86,46	
Stamp duty (7,59 per thousand)	12,50	
Total withholdings	346,01	
Net minimum wage	1.300,99	
Annual gross minimum wage		
Year	Amount (TRL)	
2014	13.230,00	
2015	14.850,00	
2016	19.764,00	
The lower and upper limits of monthly earnings that will be the basis for social security premium		
Period	Lower limit (TRL)	Upper limit (TRL)
01.01.2016-31.12.2016	1.647,00	10.705,50

EY Hakkında

EY bağımsız denetim, vergi, kurumsal finansman ve danışmanlık hizmetlerinde bir dünya lideridir. Anlayışımız ve kaliteli hizmetlerimiz dünya ekonomisi ve sermaye piyasalarında güvenin oluşmasına katkıda bulunmaktadır. EY, güçlü yönetim ekibiyle tüm paydaş gruplarına verdiği sözleri yerine getirmekte ve bu şekilde çalışanları, müşterileri ve içinde yer aldığı diğer çevreler için daha iyi bir çalışma hayatı oluşturulmasında önemli bir rol üstlenmektedir.

EY adı küresel organizasyonu temsil eder ve Ernst & Young Global Limited'in her biri ayrı birer tüzel kişiliğe sahip olan, bir veya daha çok üye firmasını temsil edebilir. Sınırlı sorumlu bir Birleşik Krallık şirketi olan Ernst & Young Global Limited müşteri hizmeti sunmamaktadır. Daha fazla bilgi için lütfen ey.com adresini ziyaret ediniz.

EY'nin sunduğu vergi hizmetleri

İşleriniz gerçek potansiyellerine güçlü temeller üzerinde yapılandırılarak ve sürdürülebilir bir şekilde geliştirilerek ulaşabilir. EY olarak vergi yükümlülüklerinizi sorumlu ve zamanında yerine getirmenizin önemli bir fark ortaya çıkaracağını düşünüyoruz. Bu nedenle 140'tan fazla ülkedeki 32,000 vergi çalışanlarımız nerede olursanız olun ve vergi ihtiyaçlarınız ne olursa olsun kaliteli hizmet anlayışımıza duyduğumuz tereddütsüz bağlılık temelinde sizlere teknik bilgi, iş tecrübesi ve tutarlı metodolojiler sunmaktadır.

© 2016 EY Türkiye.
Tüm Hakları Saklıdır.

ey.com/tr
vergidegundem.com
facebook.com/ErnstYoungTürkiye
twitter.com/EY_Türkiye